

TARTU ÜLIKOOL
HUMANITAARTEADUSTE JA KUNSTIDE VALDKOND
USUTEADUSKOND

Brita Nõu

**KRISTLIK IDENTITEET JA ABIELUEELNE ABSTINENTS:
LAIEM KONTEKST JA 10 EESTI NOORE LOOD**

Bakalaureusetöö

Juhendaja
Roland Karo, Ph.D

Tartu 2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
Teema valiku põhjendamine	3
Töö eesmärk ja uurimisküsimused.....	3
Uurimismetodoloogia	4
Lühiülevaade probleemi senisest uuritusest.....	5
Ülevaade töös kasutatud tähtsamatest allikatest ja uurimustest.....	5
Töö koostamisel ette tulnud raskused	5
Töö struktuuri tutvustus	6
TEOREETILINE OSA	7
Sissejuhatus.....	7
Abstinenti ajalooline taust Piiblis.....	8
Argumendid abstinenti poolt	8
Argumendid abstinenti vastu	10
Masturbeerimine	12
Kokkuvõte.....	13
EMPIIRILINE OSA	15
Sissejuhatus.....	15
1. Intervjuu andmekogumisviisina.....	15
1.1 Intervjuu valimi leidmine.....	16
1.2 Ettevalmistus intervjuude teostamiseks	16
1.3 Intervjuude teostamine.....	17
1.4 Intervjuude struktuur.....	18
1.5. Intervjuudes osalenute andmed	19
2. Intervjuude analüüs	20
2.1. Teksti liigendamise kategooriad	20
2.1.1. Kategooria I	21
2.1.2 Kategooria II	24

2.1.3. Kategooria III.....	30
Arutelu	36
Kokkuvõte.....	42
Bibliograafia	44
Summary: Christian identity and abstinence before sex: wider context and the stories of ten young Estonians	46
Lisa 1: Intervjuus kasutatud küsimustik	48
Lisa 2: Informeeritud nõusoleku vorm	49
Lihtlitsents töö reprodutseerimiseks	51

SISSEJUHATUS

Teema valiku põhjendamine

Bakalaureusetöö puudutab teemalt eelkõige seksuaalteoloogiat. Kuna võtan juba aastaid osa Tartu Ülikooli Kliinikumi loenguprojektist, andes noortele seksuaalhariduslikke loenguid, on minu huviorbiiti sattunud seksuaalteoloogia. Inspireerituna vastavast kirjandusest jõudsin koos juhendaja Roland Karoga antud teemani. Uurimistöö eeltöös erinevat kirjandust lugedes koorus välja asjaolu, et 1) vähemalt mõnede religioossete rühmituste puhul on abieluelse abstinentsi praktiseerimine oluline osa usulisest pühendumusest ja 2) abstinentsil võib hilisema seksuaalkäitumise ning seksuaalse enesemõistmise kontekstis olla oluline mõju. Pole sugugi ilmne, miks peaks abieluelse seksuaalne karskus usulise pühendumise juures üldse oluline olema. Proovin oma uurimuses kajastada kristlikku identiteeti seoses abieluelse abstinentsiga, et mõista abstinentsi praktiseerivate mõtteviisi ja saada aimu nende kogemustest. Teoloogilise poole pealt on oluline mõista, kuidas põhjendab noor inimene *ise* enda jaoks usu ja abstinentsi seost ning kuidas see puudutab tema suhet Jumala ja isikliku identiteediga.

Teema väärrib uurimist ka seetõttu, et kui ühiskonnas laiemalt on seksuaalse tervisega seotud küsimused üha progresseeruvalt avalikult esil, siis kristlikes ringkondades on need teemad sageli endiselt tabu. Veelgi vähem on teada sellest, millised võivad olla abieluelse abstinentsi pikaajalised mõjud juba abiellunute seksuaalsusele. Kuigi mujal maailmas on sarnaseid uurimistöid läbi viidud, siis Eestis seda veel tehtud ei ole, samas aga on seksuaalsus aina päevakohasem teema ka Eesti kristlikes kogukondades. On oluline antud teemat uurida ka Eesti kontekstis, sest ühiskond ja kultuur on eestlaste seas hoopis teistsugune, võrreldes riikidega, kus religioonil on ühiskonnas palju suurem roll. Kuigi inspiratsiooni sain isiklikust huvist, siis leian, et seksuaalteoloogia on Eestis veel lapsekingades, aga siiski väga oluline valdkond. Seega põhjendan teemavalikut ka sellega, et loodan anda inspiratsiooni sarnasteks töödeks.

Töö eesmärk ja uurimisküsimused

Töö eesmärgiks on anda asjakohase kirjanduse põhjal ülevaade, kuidas on abieluelse abstinentsi kristlikus raamistikus mõtestatud ning seejärel vaadata, kas ja kui võrd tegelike Eesti kristlike noorte arusaamad selle kontekstiga haakuvad. On tähtis mõtestada just indiviidi enda arusaama Jumalast ning abstinentsist ning teha kindlaks, millised on uuritava kogemused ja võrdluspunktid. Antud töös on oluline on just see, et inimene on juba abielus ning saab võrrelda

kahte perioodi enda elust – abielueelset, kui ka abieluaegset. Laiemas teaduslikus võtmes on tähtis saada teada seda, kuidas on abstinents mõjutanud inimese seksuaalsust ja ka seksuaalset rahulolu abielus olles. Vastused on olulised, sest eelnevalt läbiviidud uurimistöodes on avastatud, et seksuaaleluga rahulolu on abstinentsi praktiseerinud abielus kristlaste puhul oluliselt väiksem võrreldes abstinentsi mittepraktiseerinud paaridega. Samuti on oluline teada, kuidas on abstinentsi-kogemus muutnud inimeste suhet Jumalaga. Uurimistöö üks eesmärk aitab potentsiaalselt astuda esimese sammu ka sellele küsimusele vastamisel, kas Eesti abstinentsi praktiseerinud noorte vastused on laadilt sarnased või erinevad mujalt maailmast kogututega. Uurimistöö annab loodetavasti võimaluse oma praktikate ja õpetuste kriitiliseks ülevaatamiseks ka kristlikele kogukondadele, samuti võimaluse sissevaateks noorte mõttemaailma ja sellesse, kuidas nendega samastuda. Samuti panustab uuring Eesti seksuaalteoloogiasse – valdkonda, mis on ka maailma mastaabis uus ja mille vallas Eestis on seni tehtud väga vähe. Uurimistöö aluseks on järgmised uurimisküsimused:

1. Kuidas tuli inimestel otsus jääda abieluni karskeks ja kuivõrd oli see seotud nende usuga.
2. Milline oli informantide kogemus ennast abieluni hoides ja kuivõrd mõjutas see nende suhet partneriga. Kuidas suhtutakse masturbeerimisse?
3. Milline on inimeste rahulolu seksuaaleluga abielus olles ja kas tagantjäreli ollakse rahul otsusega ennast seksuaalselt karskena hoida.

Uurimismetodoloogia

Uurimistöö on kaheosaline, esimeses ehk teoreetilises osas, tutvustan kirjandusülevaadet mujal maailmas avaldatust. Eesmärgiks oli tuua välja erinevad seisukohad seoses abstinentsiga ja läbiviidud uuringuid kokku võtta. Töö teises osas ehk empiirilises osas kogusin andmeid informantidelt poolstruktureeritud intervjuuna, hiljem transkribeerisin andmed, abiks oli TalTechi tarkvara Tekstiks. Otsustasin intervjuude kasuks, sest iga juhtum oli omanäoline ja seega oli kõige tõhusam läheneda asjale empiirilisel. Informandid leidsin tänu isiklikele kontaktidele, kes saatsid potentsiaalsetele osalejatele informeeritud nõusoleku vormi tutvumiseks, misjärel jagati mulle kontakte. Uuringus osalemiseks pidid informandid vastama antud kriteeriumitele: olema vanuses 18-30, kristlane, abielus ja praktiseerinud enne abielu abstinentsi. Andmestiku analüüs toimus konventsionaalse sisuanalüüsi meetodil, kasutasin

induktiivset kodeerimist ja *pattern matching*'u meetodit. Tuvastatud mõttemustrid viisin võrdlevalt kokku kirjandusülevaatest ilmnevatega ja tõin omakorda välja järeldusi.

Lühiülevaade probleemi senisest uuritusest

Töö eesmärki kirjeldades ütlesin, et antud uurimistöö on vajalik, sest sarnaseid töid ei ole Eestis läbi viidud. Kuna seksuaalteoloogias on uurimistöid kirjutatud vähe, rääkimata seoses abstinentsiga, ei ole ilmunud ühtki uurimustööd seoses enese hoidmisega abieluni Eesti kristlikes kogukondades. Tänuväärt on see, et Eestis on seksuaalsust üldiselt hakatud rohkem uurima. Iseäranis tundub, et homoseksuaalsuse ja kristluse dialoog on viimastel aastatel rohkem kõneainet pakkunud. Kuigi Eestis on seksuaalteoloogia veel lapsekingades, siis mujal maailmas on juba abstinentsi ja selle mõjusid hakatud uurima ja nendega tegelema. Kuigi oleksin tahtnud leida rohkem teemat käsitlevat kirjandust, leidsin seni läbi viidud uuringute tulemustest käesoleva töö teoreetilise osa tarvis piisavalt materjali, mida siis teoreetilises osas ka käsitlesin.

Ülevaade töös kasutatud tähtsamatest allikatest ja uurimustest

Bakalaureusetöö teoreetilise osa valmimiseks olen kasutanud põhiliselt teadusartikleid, raamatuid ja artiklite kogumikke. Artiklite leidmiseks olid suureks abiks andmebaasid JSTOR ja EBSCO Discovery. Raamatud, millele oma töös põhinen, on „The Sexually Healthy Woman,“ autoriks Christy Bauman, Miquel A. De La Torre avaldatud „Liberating Sexuality“ ja Adrian Thatcheri artiklite kogumik „The Oxford Handbook of Theology, Sexuality and Gender“. Abi uurimistöö kirjutamisele sain ka sellistelt autoritelt nagu Kami Kosenko, Mbali Mbotho, B. Holman, Olivia Stanley ja paljudelt teistelt, kelle artiklid avasid mu mõttemaailma.

Töö koostamisel ette tulnud raskused

Teoreetilise osa kirjutamisel oli kõige suuremaks probleemiks vastava kirjanduse leidmine ja samuti oli vaja tagada, et see oleks piisavalt mitmekülgne. Minu jaoks oli oluline, et kirjanduses oleks nii negatiivseid kui ka positiivseid aspekte abstinentsi suhtes.

Probleeme tekkis ka intervjueeritavate leidmises. Mitmed informandid, kellega intervjuud oli kokku lepitud, otsustasid viimasel minutil oma kogemusest mitte rääkida, mis on teema delikaatsust arvestades igati mõistetav. Seetõttu venis intervjuerimisperiod selle võrra,

et tuli hakata otsima uusi inimesi, kes oma mõttemaailma uurimustöö tarvis avaks. Keerukust lisas ka intervjueritavate anonüümsuse tagamine, sest informantide lood olid üldiselt väga spetsiifilised, mainides aastaarve, kohti, kindlaid sündmuseid jpm, mistõttu tuli mitmed osad intervjuudest hiljem välja jätta.

Töö struktuuri tutvustus

Bakalaureusetöö koosneb kahest osast. Esimene osa on teoreetiline, kus annan ülevaate abstinentsist ja abstinentsi erinevatest tahkudest, olen koondanud minu leitud kirjanduse, mis on kirjutatud abstinentsi ja kristluse omavahelisest suhtest. Empiirilises osas analüüsin kümmet tehtud intervjuud ja võrdlen neid teadusartiklite ning raamatutega, püüdes leida, kui suures osas need kogutud empiirilise materjaliga kattuvad ning millised on erinevused.

TEOREETILINE OSA

Sissejuhatus

Abstinentsi praktiseerimise all mõeldakse tavaliselt enda hoidmist abieluni ning tegemist on kristlaste seas levinud nähtusega. Kuna minu teemaks on Eesti noored, siis keskendusin tänu kristlikule taustraditsioonile just kristlusele. Pauluski ütleb oma esimeses kirjas korintlastele, et tuleks hoiduda ebamoraalsetest seksuaalsuhetest, kuhu alla kuuluvad ka seks enne abielu ja abieluvälised seksuaalsuhted, mistõttu nähakse seksi enne abielu patuna ja need, kes ei pea kinni antud reeglist võivad saada kiriku või oma kogukonna poolt karistada. Abstinents on mitmete kristlaste viis näidata enese Jumalale pühendumist. Siiski ei hoia paljud kristlased ennast abieluni, mistõttu ei saaks väita, et abstinents on miski, mis vaid kristlaste seas levinud on, ega ka miski, mida kõik kristlased praktiseerivad. Lõuna-Aafrikas läbiviidud uuringus püüti saada aimu noorte abstinentsi praktiseerivate kristlaste kogemustest ja arusaamadest. Tulemustest selgus, et olulisim tegur abiellumiseni seksuaalselt karskeks jäämise juures oli noorte soov Jumalale heameelt teha ning seetõttu peeti kinni ka kristlikest õpetustest. Sekundaarseteks põhjusteks olid kartus raseduse ees, hirm emotsionaalse valu ees ja võimalus, et teiste kristlaste ning ka mitte-kristlaste arvamus nendest langeb. Samas raskendas abstinentsi hoidmist surve seksuaalvahekorda astuda teiste noorte poolt. Tähelepanu aga köitis see, et palju oli abiks abstinentsi hoidmisel teiste kogukonna liikmete valvsate pilkude all olemine, ning üksteise vastutavana hoidmine oli suureks mõjutuseks, miks suudeti piiride taha jääda (Mbotho, Cilliers & Akintola 2011: 208–222).

Abstinentsi ajalooline taust Piiblis

Stone kirjutab, et Heebrea Piiblis nähakse seksuaalselt kergemeelseid naisi väga negatiivselt, ning neid kirjeldatakse ebapuhastena. Kuna Heebrea Piiblis on mees naisest kõrgemal, on naine mehe käsutuses. Välja tasuks tuua asjaolu, et mees ei hakka naise seksuaalsust kontrollima alles abielludes, vaid mitmes tekstis on naine meeste kontrolli all juba enne abielu. Piiblist saab tuua näite, kus Markuse evangeeliumis mees süüdistab mees oma abikaasat abieluööl, et too olnud varem teisega vahekorras olnud. Kui naise vanemad suudavad tuua mehele tõendiks abieluvoodist verise riide, siis mees on kohustatud maksma oma naise isale ega tohi oma naisest lahutada. Kui aga mehe süüdistus osutub tõeks, tuleb naine oma isa maja ees kividega surnuks visata (Mk 5:22). Abielueelset seksuaalelu elav naine on Heebrea Piiblis kajastatud äärmiselt negatiivselt ja talle on seatud kindlad piirid selles osas, mis on lubatud ja mis mitte. Samas ei ole taolisi piire noortele meestele ette pandud (Stone, 2014: 173–188). Kuigi Uues Testamendis ei ole palju enda hoidmisest abieluni räägitud, siis abstinents oli tollases kultuuriruumis juba standardiks. Juba enne kui olid tehtud lubadused abiellumiseks, oli abstinentsi hoidmine oli isade ülesanne. Tütred ei saanud usaldada, neid tuli hoida kodus ja eemal abielus naistest või seksuaalselt aktiivsetest naistest. Tütart last hoidmine eemal ülejäänud rahvast oli täiesti tavapärase nähtus. Lisks toob Loader välja, et Maarja ja Joosepi lugu saab ainult siis loogiline olla, kui võtame eelduseks abielueelse abstinentsi (Loader 2014: 189–205).

Argumendid abstinentsi poolt

Kuna seks enne abielu on Piiblis sõnastatud negatiivsena ja see on asi, mida kindlasti teha ei tohiks, siis on oluline leida põhjuseid, miks ja kuidas on enda hoidmine abieluni positiivne. Tracy kirjutab, et abstinents enne abielu tugevdab nii inimese enda kui ka abielu tervist. Seksuaalne vahekord on kõige intiimsem asi, mida saab teise inimesega kogeda, sest olles teise inimese ees alasti, ollakse kordades haavatavam. Seksuaalne akt ise võib lõppeda nii uue elu, kui ka surmaga – laste saamise või mõne suguhaigusega. Tracy lisab, et need inimesed, kes on seksuaalselt aktiivsed enne abielu tihti kannatavad hiljem oma elus usalduse puuduse tõttu, samuti võrdlevad oma partnerit varasemate seksuaalpartneritega ja on ka suurem oht, et petetakse oma kaaslast. On valearvamus, et paarid peavad elama koos selleks, et näha, kas nad sobivad nii seksuaalselt. Tracy ütleb, et uuringud näitavad, et need paarid, kes enne abielu elavad koos ka petavad rohkem ja lahutavad kergemini võrreldes nende paaridega, kes seda ei tee. Ta mainib, et abielus paarid olid nähtavalt rohkem rahul oma seksuaaleluga kui vallalised

ja naiste seas olid protestantlikud konservatiivid need, kes kogesid enim orgasme (Tracy 2006: 54–71). Lausa 78% evangeelseid kristlasi Ameerikas usuvad, et abielueelne seksuaalne aktiivsus lõppeb kahjulikult inimese vaimsele tervisele (Williams 2011: 416–443).

Uurimistöös „The Teaching of Nonmarital Sexual Abstinence and Members’ Sexual Attitudes and Behaviours: The Case of Latter-Day Saints“ (autoriteks Thomas B. Holman ja John R. Harding) kirjutatakse, et Viimse Aja Pühade Jeesuse Kristuse Kirikus (st mormoonidel) on abielueelne seksuaalvahekord keelatud. Uurimistööd 1970ndatel ja 1980ndatel on näidanud, et mormooni kiriku reeglid, mis on seotud seksuaalvahekorraga enne abielu, on tunduvalt karmimad kui enamuse teiste religioonide puhul. 1976.a uurimuses leiti, et võrreldes mitte-mormoonidega olid mormoonid konservatiivsemad ja väiksema tõenäosusega seksuaalvahekorras olnud. Samas abiellumise järgselt ei erinenud nad suhtumiselt seksi teistest uuritud religioossete liikumiste esindajatest. Uuriti ka seda, kui tihti on Viimse Aja Pühade Jeesuse Kristuse Kiriku abielus liikmed seksuaalselt aktiivsed võrreldes teiste Ameerika paaridega. Selgus, et abielus mormoonid on seksuaalselt umbes sama aktiivsed kui teisedki ameeriklased. Samuti on üks argumentidest see, et abstinents enne abielu suurendab võimalust, et inimest koheldakse austusega. 70% kooseludest lagunevad enne abielu. Põhiliselt kestavad kooselud vähem kui kaks aastat, seega kui seksitakse enne abielu, siis see ei näita suurt austust oma partneri vastu ja pigem näitab egoistliku käitumislaadi ja manipuleerimist. Suurem võimalus on ka selleks, et mees jätab oma naise maha naise rasestudes. 2002. aastal läbi viidud uuring Ameerikas näitas seda, et lähisuhtevägivalla kogemine oma seksuaalpartneri käte läbi oli viis korda suurem abiellumata naiste puhul. Enne abielu seksimine võib tekitada lugupidamatust oma partneri suhtes (Tracy 2006: 54–71).

Üks vettpidavaimaid argumente enda hoidmiseks on suguhaiguste ärahoidmine. Kuigi on palju võimalusi olemas, kuidas kaitsta ennast suguhaiguste eest, siis kõige kindlam ja üldiselt 100% töötav on abstinents. Siinkohal ei ole arvestatud emalt-lapsele kanduvaid haigusi, sest need on tavaliselt samuti välditavad. Varakult seksuaalsuhtesse astumine suurendab riski suguhaiguste saamiseks. Artiklis „What Facilitates the Wait? Lessons Learned from Successful Sexual Abstainers“ (autoriteks Kami Kosenko, Anastasia Applewhite, Polina Drury & Russell Ash) tuuakse välja statistika seksuaalelu alustamise kohta, millest järeldub, et mida nooremas eas seksuaalvahekorda astutakse, seda suurem on risk suguhaigustesse haigestuda. Nimelt näitavad uuringud, et kui Ameerika Ühendriikides on seksuaalselt aktiivsed 25% alaealistest ja noortest täiskasvanutest, siis 20 miljonist seksuaalselt aktiivsest inimesest on lausa 50% just alaealised ja noored täiskasvanud need, kellel diagnoositakse igal aastal suguhaigus. Sellest võiks järeldada, et abielueelselt religioossetel põhjustel abstinentsi praktiseerimine on

rahvatervise seisukohalt positiivne. Suguhaiguste diagnoosimine ja ravimine ei ole odav, see läheb lausa miljardeid dollareid iga-aastaselt riigile maksma, mistõttu on oluliselt odavam õpetada noortele lihtsalt oodata seksiga. Kuigi see on Ameerika näide, siis on oluline ka mainida olukorda Eestis. Juba aastaid ei ole Eesti HIV-i levikuga madalate näitudega, Eestis registreeritakse aastas 100 000 elaniku kohta umbes 25 juhtu aastas. See ei pruugi tunduda suur arv, aga kui vaadata seda, et Euroopas on keskmiselt nakatunuid aastas 6 inimest 100 000 kohta, siis olukord Eestis on palju hullem arvatust (Tervise Arengu Instituut 2022).

Viimase argumendina tooksin välja selle, et abstinents likvideerib võimaluse planeerimata raseduseks. Ameerika näitel on tugev arvamus USA abstinentsi liikumise seas, et seksuaalõpetus koolides muudab noored ebamoraalseteks ja toob kaasa endaga planeerimata rasedused. Luuakse ka seos abieluelse seksi ja rasedusega ning omakorda vaesusega. Abieluväliselt saadud lastega tekib riigil palju probleeme ja seega on kergem neile õpetada abstinentsi (Williams 2011: 416–443).

Argumendid abstinentsi vastu

Christy Bauman toob välja valge kleidi kandmise tagamaad: abielludes on tavapärase naistel kanda valget, valge riie näitab süütust, vabadust ja puhtust. Naine peab valget kleiti kandes näitama, et ta on puhas ja kogu naise väärtus on tema süütuses kinni. Sellega on tulnud aga ka kaasa „ebapuhaste“ naiste häbimärgistamine, millele on tuult andnud seksism. Bauman kirjutab, et abstinentsi praktiseerivatele naistele lubatakse kiriku poolt õnnelikku ja tervet seksuaalelu. Uuringud aga näitavad, et märkimisväärne protsent paare, kes on ennast abieluni hoidnud, vajavad hiljem paariteraapiat, et leida abi seksuaalervise osas. Kristlastest mehed tihti kasvavad üles vaadates salaja pornograafiat, samal ajal aga naised peavad seksuaalset iha ebapuhtaks ja hoiduvad sellest täielikult. Kui Bauman küsis oma 400-lt kristlasest naiskliendilt seda, kui palju nad kogevad orgasmi, siis nende vastuseks oli: 10-15% ajast. Samas vastasid naiskliendid, et nende mehed kogevad 100% vahekordadest orgasmi. Autori arvates on suuresti põhjuseks seksuaalne häbi, ta kogeb igapäevaselt oma töös klientide häbi, mis on varastanud inimese loomuse olla seksuaalne. Paljudel usklikel naistel on väärarusaamad seksuaalsusest ja kehapildist (Bauman 2022: 22–25).

Kui uuriti erinevaid seksuaalsusega seotud põhjuseid, miks inimesed pöörduvad pastorite poole, siis üks nendest muredest oli abstinentsi mõju noortele. Põhiliselt (57%) proovisid abi leida naised, tuntakse mahasurutust enda seksuaalsuse osas ja kui lõpuks on see

lubatud, siis seksuaalset iha ei tunta, mis mõjutab vaimset tervist ning võib tekkida viha Jumala vastu. Tuntakse, et abstinentsi praktiseerimine abieluni tekitab hiljem probleeme nende seksuaalelus. Samuti need paarid, kes on „libastunud“ ja seksuaalvahekorda astunud, tunnevad suurt süüd ja nende katsed pinget maandada palvete abil ei too vilja (Drie & Ganzevoort, 2013).

Evangeelsete kristlaste abstinentsi propageeriv liikumine õpetab seda, kuidas abieluni ootamine on moraalne, religioosne ja kaitsev meetod, samas selle õpetamisega sisendatakse inimestele ka askeetlust, alaväärsust ja häbistatakse naisi. Mis kukub välja, on suur arv inimesi, kes tunnevad häbi oma seksuaalsuse ees, mis omakorda tekitab olukorra, kus kannatatakse valuliku seksi, ärevuse, depressiooni ja kindlate seksuaalhäirete all (Estrada, 2021). Varem sai mainitud, et mormoonide ehk Viimse Aja Pühade Jeesuse Kristuse Kirikus juba abielus liikmete seksuaalne aktiivsus ei erine teistest Ameerika paaridest ja nad üldiselt on sama aktiivsed. Eelmises peatükis jäi mainimata see, et Holman ja Harding leiavad, et seoses abstinentsi praktiseerimisega võib hilisemalt seksuaalelus tekkida probleeme. On arvata, et mormoonid, kelle seksuaalne aktiivsus on eriti madal, ei ole nii tihti vahekorras karmide reeglite pärast abstinentsi suhtes. Samas aga need inimesed, kes on hüperseksuaalsed, võivad olla seda seetõttu, et on kujunenud ebatervislik sõltuvus millestki, mis varem oli keelatud (Holman & Harding, 1996: 51–60).

Holman ja Harding ei ole ainukesed autorid, kes arvavad, et abstinentsi praktiseerimine võib tuua endaga kaasa probleeme. Ühiskonna surve hoida ennast puhtana tekitab olukorra, kus paljud tüdrukud, kes ei ole enam süütud, lasevad enda peal kirurgiliselt taastada neitsinaha ehk hüümeni, selle tulemusel saab jätta muljet, et ollakse pulmaööl esimest korda vahekorras. Tänu operatsioonile saavutatakse nii öelda soovitud „kitsus tupes“, mis omakorda tekitab veritsuse pulmaööl, kuna neitsinahk on taastatud. Tihti on noor oma vanemate poolt mõjutatud antud operatsiooniga nõustuma (Kieser, 2015). Sharma kirjutab, et uurimistöös, kus võeti luubi alla 18-25 aastased protestandid, tuli välja asjaolu, et paljud naised tunnevad, et nende seksuaalsus kuulub kirikule ja kogukonnale. Tuntakse survet hoida ennast puhtana, sest kui toimub libastumine, siis peab sellest rääkima teistele kristlastele ja langema halvaks panu alla. Seetõttu tunnevad noored naised, et nad on pideva jälgimise all teiste poolt ja kartust tunnistada, kui nad on midagi „lubamatut“ teinud. On tavapärane nendes kogukondades üksteise käitumist jälgida ja aidata olla kristlik naine/mees. Kuna aga on kindlad piirid ja reeglid, millest peab kinni pidama, siis naised ei julge jagada oma seksuaalkogemusi teiste kogukonnaliikmetega. Lähedased suhted, mis tekivad kogukonnas teiste inimestega võivad samuti panna inimesi tundma sisemist häbi, kui ta ei käitu „kristliku naisena“ (Sharma 2008: 323–435).

Stanley kirjutab, et probleem tekib ka inimeste arvates siis, kui seksuaalharidusena

õpetatakse, et abstinents on ainuke toimiv vahend ja parim otsus igale inimesele. Nii kutsutud ainult-abstinents õppes propageeritakse seda, et puhtus on alati valik ja tagasihoidlikkus hoiab ära seksuaalvägivalla, sest inimesed, keda vägistatakse ei ole teinud õigeid valikuid. Siiski näitab kõrgete seksuaalvägivaldade juhtumite arv seda, et sellel ei ole midagi tegemist puhtusega. Selline õpetus hoopis süvendab ohvrite süüdistamist ja laseb vägistajatel kergemalt pääseda. Samuti on uuringutest välja tulnud see, et üle 80% ainult abstinentsi propageerivaid programme jagavad valeinformatsiooni seksi ja seksuaalsuse kohta (Stanley 2020: 116–129).

Browning ütleb, et eriti Ameerikas on levinud nii öelda vanne ennast abieluni hoida, tavaliselt sinna käib kaasa varajasem õpe, kus propageeritakse ainult abstinentsi. Sellega aga kaasneb ka see, et ei puudutata teemasid nagu rasestumisvastased vahendid ja kuidas kaitsta ennast suguhaiguste vastu. Samas uuringud näitavad, et see pole efektiivne hoidmaks ära abieluelset seksuaalset aktiivsust. Näiteks kui noored, kes olid õppe läbinud, murdsid oma vannet, siis tekkis pigem probleem selles, et nad ei teadnud, kuidas hoida ära soovimata rasedust ja suguhaiguseid. Seega muutub selline õpe ohtlikuks. Paljud nendest ei ostnud ka kondoomi, põhjendades, et kondoomide ostmine ja nende kaasas kandmine näitab juba plaani seksida ja siis see ei oleks „eksimus“. Kondoomi aga selles õppes propageeritakse halva mõjuna ja probleemseks, kondoomid võivad mõjutada noori just vahekorda astuma. Seetõttu on oluline, et abstinents oleks valik, mitte survestatuna õpetatud, kõik noored peavad saama laiahaardelist seksuaalharidust (Browning 2015: 143–161). Pean oluliseks mainida siinkohal, et riiklikes Eesti koolides on laiahaardeline seksuaalharidus, seega Eesti konteksti antud argument sobitub vähem. Samas pean tõdema, et kuna olen väljastvaataja, siis ei oska ma kommenteerida seda, mida õpetatakse Eesti kristlikes kogukondades noortele abstinentsi kohta ja mis teemasid puudutatakse seoses seksi ning seksuaalsusega.

Masturbeerimine

Miquel A. De La Torre mainib enda raamatus, et üks suuremaid vaidluse all olevaid teemasid on masturbeerimine ja inimeste vastused küsimusele, kas tegemist on patuga. Uuringute kohaselt algab tavaliselt masturbeerimine 10-aastaselt ja kestab surmani. Kuigi ei ole mingit Piiblist tulenevat otsust keeldu, siis paljude kristlaste seas on levinud arvamus, et masturbeerimine on patt. Algne põhjendus oli see, et kui masturbeeritakse, siis raisatakse seemet ehk mehe spermat, mida saab kasutada naise rasestamiseks. Martin Luther nägi masturbeerimist hullema patuna kui heteroseksuaalne vägistamine, sest vägistamine oli vähemalt naturaalsem. Samuti toodi põhjendusena seda, et oli arvamus, et mehe sperma sisaldas mehe energiat, seega masturbeerimine oli energia raiskamine. Tänapäeval on tehtud

suuremahulisi uuringuid ja tänu neile on teada, et masturbeerimine ei too endaga kaasa kahjulikke tagajärgi. Siinkohal ei ole mõeldud isikuid, kelle jaoks on see vaimset koormav süütunde tõttu. Teadlased on hoopis leidnud, et masturbeerimine aitab ära hoida meestel eesnäärmevähki. Samas on mõndade kristlike kogukondade seas kasutusel must käepael, mis näitab, et inimene suudab hoiduda enda rahuldamisest. Kui aga eksitakse, siis tuleb käepael ära võtta ja kogukond teab, et oled pattu teinud. Paljude arvates viitab kaudselt Jeesus masturbeerimisele Mk 5:28: „Aga mina ütlen teile: Igaüks, kes naise peale vaatab teda himustades, on oma südames temaga juba abielu rikkunud.“ Samuti Mt 5:30: „Ja kui su parem käsi ajab sind patustama, siis raiu ta maha ja heida minema, sest sulle on kasulikum kaotada üks osa oma kehast kui lasta kogu kehal minna põrgusse.“ Samas aga Torre arvates viitab hoopis Jeesus sellele, et tuleb vaadata kõrvale traditsioonilisest füüsilisest puhtusest ja keskenduda südamepuhtusele. Paljud kristlased siiski tunnevad, et masturbeerimine on enesekeskne, kuna keskendutakse enda rahuldamisele, mitte partneri. On aga paare, kes masturbeerivad, et luua lähedust, sest ollakse üksteisest näiteks töö tõttu eemal. Samuti aitab masturbeerimine mõista inimestel, mis aitab neil orgasmi saada ja seetõttu ka ühine seksuaalelu paraneb (Torre 2016: 50–54).

Bauman toob välja, et terapeudina loob paljudel paaridel masturbeerimine teemana distantsi ja frustratsiooni. Ühe olukorrana oli tegemist distantseerunud paariga ja Bauman andis ülesandeks mehel masturbeerida mälestusele oma naisest. Hiljem arutledes tuli välja, et mehe seksuaalne mälestus oli olnud naise jaoks hoopis ebameeldiv kogemus. Naine tõi välja tema jaoks meeldiva mälestuse ja mees kasutas seda, sellega tundis paar uudset ühendust. Bauman toob ka välja selle, et Jumal on loonud naisele suguorganid ja sealjuures ka kliitori, viimase ainuke ülesanne on nauding, seega nauding on midagi, mida Jumal lõi näitamaks oma armastust, seega ka võimalus masturbeerida on kingitus inimestele (Bauman 2022: 115–122).

Kokkuvõte

Olen toonud teoreetilises osas alapeatükkidena välja neli teemat, millele ka toetusin empiirilist osa luues. Ennekõike oli minu jaoks oluline leida nii erinevat kirjandust antud teemal kui võimalik ja piisavalt palju eriarvamusi ning selgitusi. Kuna abstinentsi praktiseerimine ei ole midagi uut, siis on vastaval teemal juba üpris palju maailmas uuringuid tehtud, samas tunnen, et neid siiski piisavalt ei ole. Tõin välja asjaolud, miks abstinentsi praktiseerimine erinevate autorite väitel ja nende välja toodud uuringute põhjal on positiivne nii vaimsele kui ka füüsilisele tervisele. Abstinentsi praktiseeritakse selleks, et Jumalale heameelt valmistada, enda seksuaalsus nii öelda usaldatakse Jumalale, sellel võivad olla nii

positiivsed kui ka negatiivsed mõjud. On näiteks väiksem risk suguhaigustega nakatumiseks ning emotsionaalseks valuks. Küll aga oli üpris suur osa minu kirjandusest just abstinentsi vastane, põhiliselt just ainult abstinentsi propageeriva seksuaalhariduse vastu leidsin palju argumente. Uuringud näitavad, et see toob pigem kahju kui kasu. Samuti abstinents ise võib tekitada hiljem inimesele probleeme enda seksuaalsusega ja seega ka kannatab seksuaalelu abielus olles. Inimese seksuaalsuse juurde kuulub tavaliselt ka masturbeerimine, mulle üllatuseks tõi just baptistist kirikuõpetaja Miguel A. De La Torre vastuargumente sellele, et masturbeerimine on patt. Siiski aga suurem osa kristlastest seda patuks peab.

EMPIIRILINE OSA

Sissejuhatus

Enda hoidmine abieluni on inimeste jaoks üldiselt väga isiklik teema ja väljaspool kitsamat ringi sellest rääkimisest pigem hoidutakse. Kuna seksi ja seksuaalsuse puhul on tegemist delikaatse teemaga mitte ainult kristlaste, vaid ka üldiselt inimeste seas, siis ei osanud ma oodata seda, milline võiks inimeste avatus olla. Üldiselt tundus, et inimesed olid ausad oma vastustega ning tahtsid jagada oma kogemusi, aga oli ka olukordi, kus tundsin, et mõni intervjuueritav hoidis ennast tagasi. Empiirilise osa esimeses peatükis räägin täpsemalt intervjuude teostamisest, selle metodoloogiast, kuidas leidsin valimi ja informantide andmetest. Seejärel toon välja intervjuude tulemused ja arutlen teoreetilise ning empiirilise osa tulemuste üle võrdlevalt.

1. Intervjuu andmekogumisviisina

Tundsin, et kõige parem lähenemisviis teemale oli intervjuude läbiviimine, sest mulle oli oluline saada teada iga inimese enda kogemus abstinentsiga. Kuna teema on tundlik ja personaalne ning igal inimese lugu on omanäoline, siis otsustasin kasutada intervjuu tüübina poolstruktureeritud intervjuud (*semi-structured interview*). Oli oluline, et inimene saaks rääkida vabalt ja seetõttu oleks küsimused suhteliselt avatud, samas mõnede küsimuste puhul ootas ka konkreetseid vastuseid. Intervjuu küsimustikku koostades lõin kolm suurt teemadeplokki, mida jälgida, et oleks kergem intervjuud jaotada. Jälgisin intervjuu ajal informandi vastuseid ja vajadusel küsisin küsimusi juurde või läksin tema jutujärgjega kaasa, et õhkkond oleks vaba ja suurendamaks võimalust, et informant parema meelega vastaks küsimustele. Aga siiski vajadusel suunasin meid tagasi teemaplokkide juurde, sest tuli ette olukordi, kus informant kaldus teemast natuke liiga palju eemale ja ma ise samuti olin huvitatud sellest jututeemast ja uurisin omakorda juurde. Kuigi eelistasin pigem seda, et informant jutustab ise nii palju kui võimalik ja ma ei pea palju suunama, siis tuli selline olukord ette (M4), kus pidin pidevalt küsima juurde, sest intervjuueritav oli äärmiselt napolisõnaline ja ilma minu pideva küsimiseta ei oleks saanud ma oma planeeritud küsimustele vastuseid.

1.1 Intervjuu valimi leidmine

Kui oli juba selge see, et milliseid informante oma töös kasutada soovin, siis leidsin tuttava, kellel teadsin olevat tutvusringkonnas noori abielus kristlasi, kes potentsiaalselt olid abstinentsi enne abielu praktiseerinud. Kuna tegemist on inimeste seksuaalsusega, siis proovisin läheneda olukorrale delikaatselt, selle asemel, et küsida otse inimestelt, et kas nad hoidsid ennast abieluni karsketena. Pidin leidma teise mooduse. Kui eetikakomiteest tuli heakskiit ja mulle anti uurimuse läbiviimiseks roheline tuli, siis palusin oma tuttavat saata potentsiaalsetele inimestele informeeritud nõusolekuvorm, seal oli kirjas see, milliseid informante ma oma töösse otsin. Tema kaudu sain algselt 10 inimest, mis oli ka minu soovitud informantide arv, kui aga läks intervjuerimiseks, siis neli inimest muutis oma meelt. Kontaktid sain tänu sellele, et rääkisin oma tuttavatele enda tööst ning nad mainisid, et neil on tutvusringkonnas selliseid inimesi, keda otsin. Seal kasutasin sama tehnikat, et palusin saata edasi informeeritud nõusoleku vormi ja kui nad olid nõus, siis küsisin kontakti. Võttes lõpuks ise ühendust kontaktidega, ma saatsin neile veelkord nõusolekuvormi, et nad saaksid ennast uuesti kurssi viia minu tööga.

1.2 Ettevalmistus intervjuude teostamiseks

Enne intervjuerimisprotsessi visandasime koos juhendaja Roland Karoga välja nii intervjuu struktuuri, aga ka küsimused. Samuti oli abiks Atko Remmel, kes vaatas küsimused üle ja andis nõuandeid. Panime kokku kolm põhilist teemaplokki, mis aitasid intervjuu ajal mul navigeerida. Kokku oli plokk viis, aga esimene ja viimane plokk olid mõeldud selleks, et küsida sotsioloogilisi andmeid ja uurida seda, kas informandil endal tekkis küsimusi seoses minu uurimistööga või informeeritud nõusoleku vormiga.

1. Religioossus laiemalt. Selle teemaploki põhiliseks ülesandeks oli luua vaba õhkkonda ja sujuvalt teemasse sisse minna. Eesmärk oli saada teada rohkem tausta intervjueritava kohta, kuidas partneriga tutvuti, kuidas tekkis otsus ennast seksuaalselt karskena hoida ja kui palju oli see otsus seotud tema usuga.

2. Seksuaalsuhetest hoidumine. Siinkohal oli minu jaoks oluline saada juba täpsemaid vastuseid võrreldes esimese plokiga, kus ootas pigem vabamas vormis vastuseid. Selles plokis uurisin põhiliselt mineviku kohta, milline oli kogemus ennast abieluni hoides. Millised intiimsusvormid olid lubatud ja mis juba kuulub seksuaalsuhete alla, mis võtteid kasutati, et

seksuaalseid impulsse kontrolli all hoida ja milliseid vestluseid peeti oma partneriga. Kas masturbeerimine enne abielu on lubatud ja kuidas suhtutakse üleüldse masturbeerimisse?

3. Seksuaalelu abielus olles. Selles plokis liikusime olevikku, kuivõrd on informandi arvates seksuaalelu alustamine nende suhet muutnud, millal toimus esimene vahekord ja kuidas valmistuti selleks ette. Minu jaoks oli oluline teada saada seda, kas ollakse rahul abstinentsi praktiseerimisega, milline on seksuaalelu kvaliteet ja kuivõrd enda hoidmine abieluni on muutnud informandi suhet Jumalaga.

1.3 Intervjuude teostamine

Intervjuud viisin läbi ajavahemikus veebruar-märts 2023. Intervjueeritavaid oli kokku kümme ja iga inimesega leppisin individuaalselt kokku kohtumispaiga *Facebook*'i teel, ma pakkusin välja erinevaid variante kokkusaamiseks ja lasin informandil ise otsustada temale sobivaima asukoha ning aja. Enne kohtumist palusin intervjueeritaval digiallkirjastada informeeritud nõusoleku vormi ja kohtumisel küsisin ka uuesti üle, et kas tekkis küsimusi seoses vormiga. Ühel informandil ununes mulle enne intervjuud digiallkirjastatud vorm saata ja seega üks vorm on paberil allkirjastatud, teised digiallkirjastatud. Enne intervjuude läbiviimist otsustasin juhendaja soovitusel viia läbi oma tuttavaga prooviintervjuu, et leida puudujääke küsimustikus. Tänu prooviintervjuule sain aru, et tavakohvikus on võib-olla ebamugavam inimestel antud teemal rääkida ja sellest, et ühe küsimuse juures peaksin täpsustama seda, mida teada soovin. Prooviintervjuud ma ei salvestanud ega ei lisanud andmeid töösse, sest tegemist oli tuttavaga. Intervjuud toimusid põhiliselt *Zoom*'i teel või Tartus kohvik Agape tagaruumis, mida sain kasutada tänu tuttavale. Viis intervjuud viisin läbi *Zoom*'is ja ülejäänud viis kohviku tagaruumis.

1.3 Intervjuude struktuur

Intervjueerides olin endale seadnud ülesandeks panna intervjueeritav nii mugavalt ennast tundma kui võimalik, lootes sellega, et informant tunneb ennast siis vabamalt ja potentsiaalselt on siis ausam ning jagab rohkem informatsiooni. Sissejuhatavas faasis oli meil põgus tutvumine, kui saime kokku kohapeal, siis pakkusin ka meelepärast sooja jooki. Kui olime ennast sisse seadnud, siis uurisin üle kas tekkis küsimusi seoses nõusolekuvormiga. Kuna meil oli juba iga intervjueeritavaga vabam õhkkond (mis oli minu eesmärk), siis sinatasime algusest peale ning ei tekkinud selles osas küsimust. Ma kinnitasin mitmekordselt üle seda, et isikud jäävad kindlasti anonüümseks ja seejärel palusin luba salvestamiseks. Salvestasin kahel seadmel, telefonis/arvutis ning diktofonil, et vältida õnnetusi lindistustega. Intervjuu oli struktureeritud kolmeks osaks, millest andsin ka teada intervjueeritavale. Esmaselt küsisin üle sotsioloogilised andmed ja seejärel läksime esimese põhiploki juurde. Esimeses ploki oli oluline saada teada rohkem tausta informandi kohta ning alustada üldiste küsimustega, millele saadi vastata vabamas vormis. Ülejäänud ploki olid juba spetsiifiliste küsimustega, kus ootasin eriti kindlaid vastuseid. Proovisin näidata informantidele, et olen aktiivne kuulaja ja sellega uurisin asju juurde ning ka reflekteerisin. Kuna esimene plokk oli natuke vabamas vormis, siis tihti tuli seal pärast vastamist küsimus, et kas antud info on piisav. Andsin teada, et kui nad tunnevad, et on piisavalt selles osas jaganud, siis on see mulle samuti piisav. Kuna intervjuu struktuur oli minu jaoks väga selgelt määratletud, siis mulle tundus, et ka intervjueeritavatele oli see selge ja arusaadav. Intervjuude lõpufaasis panin kinni mõlemad seadmed ja uurisin üle, kas tekkis küsimusi minu tööga seoses või mingeid murekohti. Seejärel tänasin, et nad olid nii vastutulelikud ja abiks mulle bakalaureusetöö valmimisel. Seejärel panin kinni mõlemad seadmed ja uurisin üle, kas tekkis küsimusi minu tööga seoses või mingeid murekohti. Hiljem tänasin veelkord intervjuus osalemise eest. Intervjuud kestsid maksimaalselt tund aega. Iga intervjuu oli omanäoline, kui mõni informant oli pigem napisõnaline ja pidin palju juurde täpsustama, siis jällegi teine tundis ennast vabamalt ja vastas ka pikemalt.

1.5. Intervjuudes osalenute andmed

Käesolevas alapeatükis käsitlen uuringus osalenute andmeid. Intervjuudes osales kümme inimest. Kuigi algne soov oli, et meeste ja naiste arv jaguneks pooleks, siis lõppkokkuvõttes osales kuus naist ja neli meest. Kuna teema on delikaatne ja ei soovi, et kristlikes kogukondades oleks äratundmisrõõmu, siis tegime otsuse juhendaja Roland Karoga, et vanuseid töös ei kajastata. Kõik intervjuueeritavad on vahemikus 18-30 aastat. Üleüldiselt on siinkohal kajastatud andmed nii minimaalsed kui võimalik, et tagada informantide anonüümsust. Kõikide intervjuus osalejate isikud on märgitud kodeeritult, näiteks mees1 (M1) või naine1 (N1). Järgnevalt toon välja sotsioloogilised andmed, mida iga informandi käest küsisin ja mida oma töös kajastan: 1) sugu; 2) haridustase; 3) konfessionaalne kuuluvus.

- 1) Naine; kõrgharidus; baptist (Edaspidi N1)
- 2) Naine; kõrgharidus, baptist (Edaspidi N2)
- 3) Naine; kõrgharidus; kristlane, rohkem ei lahterda ennast (Edaspidi N3)
- 4) Naine; kõrgharidus; vabakogudus (Edaspidi N4)
- 5) Naine; keskharidus; baptist (Edaspidi N5)
- 6) Naine; kõrgharidus; käib baptistikirikus, aga ei liigenda ennast (Edaspidi N6)
- 7) Mees; keskharidus, baptist (Edaspidi M1)
- 8) Mees; kõrgharidus; baptist (Edaspidi M2)
- 9) Mees; kutseharidus; baptist (Edaspidi M3)
- 10) Mees; keskharidus; kristlane, ei lahterda ennast (Edaspidi M4)

Siinkohal mainin ära, mis olid minu kriteeriumid informantidele ja millele kõik osalejad ka vastavad. Nagu öeldud siis vanuseks seadsin vahemiku 18-30 aastat. Kõik osalejad pidid olema abstinenti abieluni praktiseerinud, küll aga tuli ette informante, kes olid varem seksuaalelu elanud, aga leides Jumala nad pöördusid seksuaalse karskluse poole. Samuti pidid

olema kõik informandid abielus, et nad saaksid kõrvutada ja luua võrdlust oma eluga enne abielu. Ennekõike pidid olema osalejad kristlased, et saaksin uurida oma andmeid läbi seksuaalteoloogia prisma. Tuleb arvesse võtta siinkohal seda, et minu valimisse sattus ülekaalult baptistite ja seega kajastab uurimistöö eelkõige nende arvamusi.

2. Intervjuude analüüs

Käesolevas peatükis annan ülevaate kümnest intervjuust ja tuginen intervjuude analüüsis kolmele põhilisele teemadeplokile, kus esimeses osas puudutan informantide religioossust laiemalt, teises plokis käsitlen seksuaalsuhetest hoidumist ja kolmandas osas on ülevaade seksuaalelust abielus olles. Siinkohal mainin ka ära, et tegemist oli nelja paariga, keda intervjueriti eraldiseisvatena ja kahe naisega, kelle abikaasat ei intervjueritud. Paare ma töös kokku ei vii ega kõrvuta, et tagada anonüümsust. Mingid vastused seetõttu võivad mingil määral kattuda üksteisega. Samuti on oluline märkida, et olen eemaldanud kõik aastaarvud ja nimed, mida on informandid maininud, et muuta isikud anonüümsemaks.

2.1. Teksti liigendamise kategooriad

Intervjuude teostamisel kasutasin juba mainitult kolme kategooriat ja siinkohal puudutan neid lähemalt:

I Religioossus laiemalt

Mida tähendab olla kristlane ja kui võrd oli usk seotud otsusega ennast abieluni hoida. Selles plokis soovisin teada üldist tausta informantide kohta, näiteks ka seda, kuidas partneriga tutvuti ja kuidas tekkis otsus abstinentsi praktiseerida.

II Seksuaalsuhetest hoidumine

See plokk oli rohkemate küsimustega ja võttis vastamiseks tavaliselt kõige kauem aega. Soovisin teada, kuidas mõjutas abstinentsi praktiseerimine informante ja mida tehti selleks, et hoida ära soovimatuid seksuaalseid impulsse kontroll all. Samuti kas seksuaalsuhetest hoidumine muutis nende suhet partneriga ja mis intiimsusvormid olid lubatud ning mis lubamatud. Kas tuli ette ka vestlusi abstinentsi teemal ning puudutasin ka masturbeerimise teemat, on see lubatud?

III Seksuaalelu abielus olles

Siinkohal soovisin, et intervjueeritavad võrdleksid suhet enne ja pärast abiellumist, kas valmistuti esimeseks vahekorraks, millal toimus esimene vahekord. Kõige olulisem küsimus minu jaoks selles teemaplokis oli see, et milline on seksuaalelu kvaliteet ja kuivõrd on see muutunud abielu algusest saati. Samuti uurisin seda, mitmel korral kümnest kogetakse orgasmi, kui võtta kümme seksuaalvahekorda. Lasin ka vaadata tagasi ja võtta kokku kogu nende teekonna ja küsisin seda, et kuivõrd on kogetu muutnud nende suhet Jumalaga ja kuidas hinnatakse otsust oodata seksiga abieluni tagantjärele.

2.1.1. Kategooria I

Nagu mainitud, siis käesolevas kategoorias uurisin intervjueeritavate kristlikku tausta, kohtumist partneritega ja põhjust hoida ennast abieluni karskena.

Intervjueeritavate puhul oli väga palju erineva taustaga inimesi, üldiselt jagunesid inimesed kaheks gruppiks: need, kes olid kasvanud üles kristlikus peres ja seega oli nende jaoks loogiline ennast abieluni hoida ning teine grupp inimesi oli neid, kes puutusid hiljem elus kokku kristlusega ja hakkasid ka kristlasteks hiljem. M1 sündis ja kasvas üles kristlikus peres, kuna ta oli kristlikus moraaliruumis üles kasvanud, siis tema vanemate usk sai ka tema usuks. N2 aga kuigi tunneb, et on terve elu käitunud kristlasena, sest ta on kristlikus moraaliruumis üles kasvanud, siis päris kristlaseks hakkas ennast alles pidama viimastel aastatel. Suurem hulk informante kuulub just sellesse gruppi, kes puutusid kokku kristlusega üles kasvamata kristlikus peres. M2 peab ennast uuesti looduks ja kristlus tema jaoks tähendab täiesti uut elu, mis nüüdseks on saanud talle väga omaseks. Kui M1 ütles, et tema vanemate usk sai ka tema usuks, siis näiteks N4 jaoks on kristlus isiklik usk:

Ma olen kristlane olnud ... aastat, mis tähendab, et ma ei sündinud kuidagi kristlikus peres, vaid ma ise inimesena leidsin koguduse enda jaoks ja tegin selle otsuse, mis tähendab, et kristlus minu jaoks on isiklik, et see ei ole mingisugune perekondlik või vanemate usk, vaid see on minu minu enda usk ja see on osa mu igapäevaelust väga palju, nagu suur osa mu ajast läheb sellele kuidagi koguduses kaasa panustada ja need koguduslikud harjumused on minu jaoks väga olulised.

Mainin siinkohal ära, et kuigi küsimustikus olen küsinud ühe küsimusena seda, et kaua on kristlane oldud, siis otsustasin seda oma töös mitte kajastada, et tagada anonüümsust. Kuigi kristlane olla on igale inimesele väga tähenduslik ja sellega on kaasas igal ühel oma teekond, siis märkasin vastustes üldiseid mustreid. Põhiliselt tunti, et kristlaseks olemine tähendab järgida Jeesust oma elu ja tegudega, tuleb usaldada oma elu Jumalale. N6 kristlus tähendab igapäevast suhet Jeesusega. M1 arvates on andnud Jeesus väga head suunised selleks, kuidas oma elu elada. N1 terve elu lähtub sellest, et olla kristlane ning see on suur nüanss tema elus. Nagu ka teised, tundis N3, et kristlaseks olemine on elada igapäevaselt koos Jumalaga:

Noh, ma ütleks, et see on nagu kõige alus minu elus. See nagu mõjutab seda, kuidas ma iseennast näen, milline mu identiteet on, kuidas ma näen teisi inimesi, mis on ka aluseks, ma arvan mu valikutel elus. Ma arvan, et see tähendab seda, et ma elan iga päev koos Jumalaga.

Seega järeldan siin seda, et kuigi taust on informantidel erinev, siis üldjoontes nende jaoks kristlus tähendab sama asja, sinna juurde käib Jumala sõnade järgi käitumine, minu hinnagul tähendab see ka abstinentsi praktiseerimist. Informandid tutvusid oma partneritega üldiselt kahel moel, koguduse kaudu kuus inimest ja kooli kaudu neli.

Otsus praktiseerida abstinentsi kuni abieluni oli igal intervjuueeritaval natuke erinev, aga vastused olid pigem lühikesed. Selgelt paistis läbi uskumus, et tegemist on patuga, kui seksida enne abielu ja seda peaks tegema siiski kellegagi, kellega oled abielus. M4 jaoks oli otsus abstinentsi praktiseerida loogiline. N4 jaoks olid samuti juba kristluse põhimõtted teada ja seega iseenesest mõistetav oli alles abielus seksida, sest abielu on püha. Ka selle naise jaoks käib kristlaseks olemisega kaasa abstinentsi praktiseerimine:

N6: No mul oli konkreetselt, et kui ma sain kristlaseks. Siis mul tekkis teadmine, et nii on õige, jumal nii loonud, et seks on abielus ja minu jaoks selline kui ma sain kristlaseks selline nagu loomulik asi. Muidugi alguses oli mul võib-olla nagu raskem sellest aru saada, aga üsna ruttu sai selgeks.

Kõigi kümne informandi puhul oli selge, et otsus ennast abieluni karskena hoida oli kas täielikult seotud usuga või siis see oli kõige suurem põhjus. M1 nentis, et kuigi ta loodab, et oleks ka muidu hoidunud seksist, siis ilma Jumalata seda ilmselt ta teinud ei oleks. N4 tõdes, et otsus on seotud sajaprotsendiliselt usuga, kuigi ta ei oska öelda, mida ta oleks teinud mitte-kristlasena. M2 arvas, et tema jaoks oli usk samuti suureks põhjuseks, sest enne kristlaseks hakkamist et olnud tema jaoks seks enne abielu vale. Kristlaseks saades muutus moraalne taust ja tekkis uskumus, et mees ja naine saavad üheks lihaks Jumala keskel. Seega kõrvutades kõiki informante on jooksvaks mustriks see, et ilma kristlaseks olemiseta seda otsust vastu ilmselt ei oleks võetud. Usu olulisusest rääkis ka N2:

...sada protsenti, kui me poleks kristlased, siis me poleks seda teinud. Abielu on ka minu jaoks kristlik traditsioon, ega ma abikaasa teadsin ju ka väga pikalt, et temal oli küll, et miks nagu ei või. Kui ta tuli usule, siis ta samamoodi ütles, et see on nii oluline, et nagu just lähtuvalt nagu meie kristlikust usust nagu jumalale kuuletudes me ei tee seda. Aga samas me näeme ka seda, et see ei ole ainult see, et ma allun sellele, sest nii peab või, aga me näeme sellele tohutut kasu ka. Puhtalt praktilises mõttes, mitte ainult usulises või vaimses mõttes, aga ka praktiliselt hästi kasulik ja väga hea asi mida teha.

Intervjuudest tuli selgelt välja see, et kogudustes räägitakse abstinentsi olulisusest ja rõhutatakse seda ning soodustatakse noortel kogukonnaliikmetel ennast abieluni hoida. Abstinentsi praktiseerimine oli informantide jaoks üheks oluliseks osaks Jeesuse järgimisel. Siiski üldiselt tunti, et mitte-kristlastena ilmselt otsust ennast abieluni hoida vastu ei oleks võetud. Mainin ka selle ära, et vestluse käigus tuli välja paari intervjuueeritava puhul, et oldi varem olnud seksuaalvahekorras enne kristluse leidmist, aga hiljem siiski otsustati praktiseerida kristlastena abstinentsi. Küll aga ma ei märganud, et selle tõttu oleksid nende vastused erinenud teistest (kes polnud enne abielu vahekorras olnud) seoses otsusega ennast abieluni hoida ja selle tähtsuses.

2.1.2 Kategooria II

Käesolevas alapeatükis oli põhiküsimuseks see, kuidas möödus inimestel abstinentsi praktiseerimine ja kuidas see neid mõjutas. Samuti lisaküsimusena oli ka oluline teada saada

informantide seisukohta masturbeerimise osas. Ennast hoides pani iga paar paika reeglid ja piirid, millest üle minna ei tohtinud, et lihtsustada enda hoidmist abieluni. Iga inimese kogemus oma partneriga oli erinev, samas oli palju asju, mis kattusid ja mida loeti näiteks seksuaalsuhete alla. N3 tundis, et tema jaoks algab seksuaalsuhe siis, kui hakatakse katsuma üksteise suguelundeid. N5 ütles, et kuigi ühes voodis kaisutamine on okei, siis kui juba mõtted lähevad kaugemale, siis on tegemist juba piiri ületamisega, samuti mainis ka tema suguelundite katsumist. M3 väitis, et intiimosade nägemiseta on asi veel turvaline, aga kui juba näha on intiimosasid kaasa arvatud see, et katsutakse, siis on juba piir ületatud. Samal arvamusel, mis teised oli ka M1, kõik mis puudutab suguelundeid on seksuaalsuhe ning rindade juurest katsumine on juba libe jää. Kuigi enamasti oldi arvamusel, et intiimkohtade nägemine/puudutamine on see piir, millest algab seksuaalsuhe, siis M4 tundis, et ka suudlemine läheb nii öelda eelseksi alla. Seetõttu tema oma tulevase abikaasaga enne abielu ei suudelnud, lubatud oli vaid põsemuside tegemine.

Kui uurisin seda, milliseid piire seadis abstinentsist hoidumine informantidele, siis märkasin, et üldiselt ei tundud tugevaid negatiivseid piire, pigem toetasid need positiivsed piirid soovimatute käitumiste ärahoidmist. Korduvaks mustriks oli see, et hoiduti koos samas voodis magamisest ja ka nii mõnelgi juhul samas toas ööbimisest, mis tekitas vahel logistilisi probleeme. Siinkohal aga oli lubatud üldjuhul kaisutamine, öösel aga samas voodis magamine muutus lubamatuks. N4 tundis, et kuigi muid piire ei olnud, siis samas ruumis magamiskeeld tekitas vahel logistiliselt keerulisi olukordi. Ka M1 oli üks nendest kelle piiriks oli samas voodis magamine, kuna see võib viia kiusatusteni. Mainin veelkord ära selle, et kõikide paaride puhul oli lubatud samas voodis/diivanil kaisutamine (vt allolevat tabelit), aga öösel samas voodis või lausa toas magamine oli lubamatu. Avaldan kahetsust, et ma ei küsinud, mis muutus nende paaride jaoks uinumisel, et kaisutamine magades oli lubamatu. Andmete puudumisel ei saa ma järeldusi tuua. N6 toob välja sama asjaolu, et ei magatud ühes toas:

N6: Ja seadis mulle nii palju piire suhtes, et me nagu pidime jälgima, et me ei läheks üle piiri, et oli vahepeal raske, et oligi füüsiliselt mingid puudutused, lähedus ikkagi nagu. Me olime selles hetkes, aga seksini see kunagi jõudnud, paljaks ei võtnud. Ma otseselt mingeid suuri reegleid ei pannud. Üks reegel oli, me ei maganud kunagi ühes toas. Ühe korra juhtus, aga see oli siis, kui me olime mõlemad kõhuviiruses ja oksendasime palavikus. Põhimõtteliselt niisugune olukord oli.

Siinkohal toon välja tabelina need intiimsusevormid, mis olid informantide suhetes enne abielu lubatud:

N1	Kallistamine	Kaisutamine	Musitamine	Suudlemine	
N2	Kallistamine	Kaisutamine			
N3	Kallistamine	Kaisutamine	Musitamine	Suudlemine	Üksteise katsumine, v.a suguelundid
N4	Kallistamine	Kaisutamine	Musitamine	Suudlemine	
N5	Kallistamine	Kaisutamine	Musitamine	Suudlemine	
N6	Kallistamine	Kaisutamine	Musitamine		
M1	Kallistamine	Kaisutamine	Musitamine	Suudlemine	
M2	Kallistamine	Kaisutamine			
M3	Kallistamine	Kaisutamine	Musitamine	Suudlemine	
M4	Kallistamine	Kaisutamine	Musitamine		

Mainin, et olen eraldanud musitamise ja suudlemise, sest seda tegid informandid. Ka ühe paari puhul oli lubatud musid näopiirkonnas, aga suule musitamine oli keelatud. Kuna informantidel ja nende partneritel olid selged piirid seatud ette, mis on nende suhtes lubatud ja mis ei ole lubatud, siis intervjuerides ükski kümnest inimesest ei libastunud oma partneriga nii kaugemale, et asi oleks jõudnud seksini. Nagu ka tabelist näha, siis kõige suurem intiimsusevorm milleni mindi oli üksteise katsumine, seda tegi N2 enda partneriga. N2 puhul oli huvitav see, et kuigi tema suhte alguses oli samas voodis magamine keelatud, siis hiljem piirid muutusid leebemaks ja samas voodis magamine oli lubatud. Seega umbes pooltel juhtudel oli maksimaalne intiimsusevorm suudlemine ja ülejäänud pooltel musitamine, paaridel tundusid olevat selged piirid ees lubamatust ja lubatust, mis kergendasid piiride sisse jäämist. On huvitav siinkohal mainida, et N3, kes lubas rohkemat oma partneriga enne seksi, tundis, et seetõttu oli abielludes tema jaoks üleminek seksile loomulik:

Võib-olla selles mõttes ma oskan võrrelda, et ma tean, et ma olen kuulnud, et mõndadel teistel on nagu olnud kuidagi raske harjuda selle mõttega, et nüüd see on lubatud, mis enne oli keelatud. Aga mina ei tundnud üldse, et see oleks mingi probleem olnud. Ma arvan, et ta on läinud väga tegelikult normaalselt või loomulikult.

Kuigi ühest tsitaadist ei saa teha järeldust, et nendel paaridel, kes endale vähem lubasid enne seksi, tekkis rohkem raskusi, siis märkasin, et oli informante, kelle jaoks seksuaalelu alustamine oli alguses keerulisem. Kui järsku oli kõik lubatud ja varem polnud midagi, siis see oli harjumatu (vt. Kategooria III). Selleks aga, et ei tekiks arusaamatusi pidasid paarid ka erinevaid vestluseid abstinentsi teemal. Põhiliselt tuli arutelu alla see, et kas mõlemal partneril on ikka samad samad põhimõtted, kuigi üldiselt oli ka varem teada, et ennast abieluni hoitakse. Näiteks N3 jaoks olid vestlused olulised, sest ta tundis, et vabalt teemast rääkides ei olnud nii suurt kartust esimese vahekorra ees. Üldine muster, mida märkasin, oligi see, et pandi paika reeglid ning piirid, kui tekkisid mingid olukorrad, kus asi hakkas üle piiri minema, siis vesteldi uuesti.

Küll aga tunti, et isegi kui piirid olid üldiselt paigas, siis tekkis vahel takistusi. N6 ütles, et probleemid tekkisid siis, kui kedagi teist ümber ei olnud ja loodi endale keskkond, kus võiks midagi juhtuda. Nagu ka N6, mainis M1 just õhtuti kahekesi ajaveetmist, hämaras koos filmi

vaatamine ja samal ajal diivanil „amelemised“ läksid tema arvates liiga kaugemale. Seega tuli enamikest intervjuudest välja see, et prooviti ennast mitte panna sellisesse olukorda, kus tekiks libastumisi. Mõne jaoks tekkis selletõttu aga teine äärmus, M3 ütles, et kartusest üle piiride minna oli nende suhtes kõik väga range, eriti oli seda tema abikaasa. Seega, kui üldiselt tekkisid olukorrad, kus ehk õhtustel tundidel olid asjad piiripeal, siis mõnel juhul hirm piiriületusest oli nii suur, et lähedus kadus täielikult:

N2: Kusjuures meil oli suhteliselt militaarkord seal, aga vist kordagi ei kukkunud nendes piirides tagasi. Seda ma tean. Meil oli pigem see, et juba läks paljuks seda üldse, et partneril oli lihtsam juba mitte üldse hoida ja muid asju teha, mida me tohtisime teha. Et see oli meil pigem pidev mõte, et kas üldse ei tohi, raskus, et hoida äkki üksteist kuidugi lähedal ja mitte olla külmad ja minna täiesti eemale. Pigem oli see, et kuidas me saame normaalselt hakkama ja et me ei lähe üle piiri teise äärmusesse. Et see oli pidev teema. Jah, meil ei olnud kordagi sellist korda, et arvasime, et lähme üle piiridest.

Üldiselt enda hoidmisega probleeme ei tekkinud, tehti erinevaid asju, et hoida enda mõtteid „puhastena“. M1 vältis *Instagram*’is teadlikult surfamist, kuna seal võib tulla ette soovimatuid provokatiivseid videoid ja pilte. M3 avastas enda jaoks, et teise koguduseliikmetega aega veetmine ja abstinentsi teemal vestluste pidamine oli talle suureks abiks. Samas N4 tundis, et tema isiksusetüübi tõttu ei pidanud ta endale rangeid piire seadma. N1 ütles, et temale oli abiks ütlus, et kui ise ei suuda, siis põgene. Seetõttu ei jäänud ta partneriga palju üksi, et juba potentsiaalseid libastumisi ära hoida. Samuti valiti hoolikalt filme, mida vaadata, et need ei oleks liiga provotseerivad. On selge, et mingi määral tuli iga inimene toime erinevalt kogu selle olukorraga ja selleks kasutati erinevaid taktikaid. Põhiliselt paistis välja see, et juba ei tekitatud endale eos sellist olukorda, mis valmistaks ebamugavust. Selleks tavaliselt ei vaadatud väga provotseerivad filme, eriti olles partneriga koos või veedeti aega koos vaid teiste inimeste keskel. Veel üks muster, mida märkas, oli abieluelne nõustamine. Tavaliselt peeti vestluseid vanema abielupaariga, kes oli samu asju läbi elanud, nagu nemad. Siinkohal kaldusin tihti peale temast kergelt kõrvale, sest minu jaoks oli väga huvitav see, millest abielueelses nõustamises räägitakse. Sellest aga võiks teha eraldi uurimistöö. Näiteks mainis nõustamist M2, temale oli see ka järelevalveks, see vähendas võimalust, et ta julgeb

patustatada. Abielueelset nõustamist mainis ka N1, kellele oli abiks endast vanemate inimeste kuulamine ja suhete teemalised väljasõidud. Niisiis, abielueelset nõustamist kasutasid mitmed paarid, et saaks küsida küsimusi ja samas ka olla nii õelda vanemliku järelevalve all, et hoiduda lubamatust.

Abstinenti praktiseerimine võib teorias tunduda kerge, eriti siis kui ei olda suhtes ja seega ei pruugi tekkida olukordi, kus peab ennast tagasi hoidma. Seetõttu uurisin informantidelt, mil määral muutus abstinenti mõtestamine nende jaoks püsisuhtesse minnes. M2 ütles, et kuigi tema oli kristlasena vallaline väga vähest aega, siis siiski muutus palju. Arusaam sellest, et kui oluline on tegelikult abieluni oodata, süvenes. Põhiliselt aga märkas selle küsimuse juures seda, et tunti, et asi muutus reaalsemaks. Seda ütles ka N1, et kuigi otseselt midagi ei muutunud ja mõttemaailm jäi samaks, siis sai päriselt seda kogeda. N3 ütles aga, et enne suhet arvas ta, et lubab endale suhtesse minnes vähem, reaalsuses lubas rohkem. Reaalsusest rääkis ka N5, kelle jaoks oli tulevase abikaasaga suhe midagi uut, kuigi jällegi nagu teistel informantidel, jäid tal vaated samaks. Varem ei tundnud ta seksuaalset tungi, aga püsisuhtesse minnes tekkis see faktor juurde. Nagu ka N5, mainis N6 kiusatuste teket, asi oli palju raskem arvatust, kuigi arvamus abstinenti vajalikkusest ei muutunud. Üldjuhul kumas siinkohal välja informantide seas see, et kuigi mõttemaailm jäi samaks ja seega soov ennast abieluni karskena hoida ei muutunud, siis tekkisid püsisuhtesse minnes seksuaalsed ihad ja tungid, mis muutsid olukorra reaalsemaks ja ka raskemaks.

Eesti ühiskonnas ei ole levinud enda hoidmine abieluni, seega tavaliselt seda ei tehta. Uurisin seda, mil määral muutis seksuaalsuhetest hoidumine informandi ja tema partneri suhet enne abieli. Siinkohal märkasin põhiliselt kahte mõttemustrit. Esimeseks, tunti seda, et kuna tavaliselt suhetes on seksi osakaal juures, siis tänu sellele, et seda ei olnud, tekkis sügavam omavaheline side. Sellest rääkis näiteks N6, kes ütles, et kuna nad rääkisid omavahel palju rohkem ja valmistusid tulevikuks, siis nende sõprussuhte osakaal oli ka selletõttu suurem. N1 tõi välja samuti üksteise paremini tundmaõppimise, ta lisas, et tänu sellele, et hoiti ennast abieluni, teadis ta ka seda, et tema mees suudab ennast ohjeldada ja seega ei peta teda. Teiseks, paljud informandid ei osanud selle küsimusele vastata, sest nad ütlesid, et kuna neil teist kogemust ei olnud, siis ei oska nad võrdlust tuua. Selline vastus oli näiteks N4 puhul, siiski ta arvas, et ilmselt oli suhe erilisem ja tähenduslikum, mis läheb mingil määral kokku esimese

mõttepunktiga. Minu jaoks oli aga eriti huvitav üks vastustest, M3 tunnistas, et kuna tekkisid seksuaalsed pinged, siis seksuaalsuhetest hoidumine kiirendas abiellumist:

Ma arvan, et abiellusime palju kiiremini, see ei olnud otseselt eesmärk. Aga ma arvan, et seal mingi mingi eesmärk oli. Et see kindlasti tekitas pinget. Mina tundsin seda, mina tundsin kogu aeg hormoonide liikumist. Selles mõttes nagu jah, kiirendas abiellu minekut selles mõttes...aga seal oli muid teemasid, rahalisi, ja koolilõpu teema.

Teoreetilises osas puudutasin eraldi teemana masturbeerimist ja tõin välja üldised põhjendused, mida tuuakse kristlaste poolt, et tegemist on patuga ja põhjendused, miks tegemist ei ole patuga. Eeskätt on selge see, et suurema osa jaoks informantidest on masturbeerimine patt. N2 arvates on tegemist iseka käitumisega, oluline on naudingu andmine abikaasale, masturbeerimist kasutatakse asendusainena ja tema võtab seda kui kannatamatust. Seksuaalnauding peaks olema abikaasade vahel. Samasuguseid põhjuseid toob välja M3, ka tema jaoks on tegu patuga, see on valet viisi rahuldamine ja rahuldamise rolli peaks täitma teine inimene. M4 mainib sama kohta Piiblist, mida teoreetilises osas kajastasin (Mk 5:28):

M4: Ei ole lubatud, konkreetne vastus. Noh, ütleme nii et Piibel paneb väga selgelt paika selle, et kui sa vaatad teist naist ja himustad teda, siis sa oled juba abielurikkuja. Isegi nagu, et okei ma ei olnud tol hetkel abielus ehk siis me ei saanud nii-öelda abielurikkujad olla, aga et ikkagi rahuldamine, et kes siis masturbeerib rahuldab ennast viisil mis ei ole siis nagu õige... sest et meie me usume kristlastena, et intiimsus ja seksi aktid on mõeldud nagu kahe inimese vahel ikkagi, et see on lihtsalt väga lihtne lahendus, kui sa nagu ise lihtsalt rahuldad, aga samas sa ei anna välja ja oled isekas.

Üks inimene masturbeerimises probleemi ei näinud:

N4: Ma arvan, et see on lubatud ja ma ei näe selles otseselt mingit probleemi, probleem tekib sel hetkel, kui inimesed on abielus ja masturbeerimist kasutatakse sellepärast, et abikaasaga selles lähedases suhtes on mingisugused probleemid ja neist ei räägita ja siis see on kuskil mingi selline salajane tegevus, siis see ilmselt on probleeme.

Samas näiteks ühel informandil ei olnud kindlat arvamust seoses masturbeerimisega ja ta tundis, et see oleneb inimestest, kuigi tema sellega ei tegele:

N3: See on minu jaoks üsna raske küsimus, sellepärast et ma ei ole seda ise kunagi teinud ja ma ei ole tundnud ka nagu vajadust selle järele. Ja ma ei tea tegelikult, kas mul on 100 protsenti nagu seisukoht selles osas olemas. Sest noh, ma tean, et on kristlasi, kes on väga vastu sellele ja neid on ka kindlasti kelle jaoks see on okei.

Paari informandi puhul on näha, siis nende puhul ei tulnud välja see, et masturbeerimise puhul on tegemist patuga. Siinkohal on aga tegemist erandite, mitte enamusega. Nagu eelnevalt mainitud, siis intervjueeritavate seas oli põhiarvamuseks siiski see, et tegemist on patuga. See oli ka minu jaoks eeldatav, kuna teoreetilises osas toodi välja sama fakt Miguel A. De La Torre poolt. Põhilised mustrid kumavad minu andmestikus läbi, näiteks tuuakse põhjenduseks, et masturbeerimise näol on tegemist iseka teoga. Seda mainib päris mitu informanti, näiteks M4, N6 ja N2). Samuti toetutakse siinkohal Piiblile, M4 on maininud kirjakohti Piiblis. Seda tegi ka M1, kes tõi välja, et toetub Piiblile ning seal öeldakse, et mehe keha üle valitseb naine ja naise keha üle mees. M2 toetus samuti Piiblile ja kuigi tal enne abielu oli „probleeme“ masturbeerimisega, siis ütles, et teise naise vaatamine on juba tegelikult südames patustamine. Kolmanda mõttemustri näiteks toon jällegi esile M1-e, kelle jaoks on inimese kohustus oma abikaasa keha üle hoolitseda, seda toob välja ka N2 ja M3. Sama põhjenduse andis mulle N6, kelle jaoks keha on mõeldud abikaasale, et too saaks sellest rõõmu tunda ja seks on üksteisele andmisele.

2.1.3. Kategooria III

Kuna informandid olid uuringu läbiviimise ajal abielus, siis kolmas teemaplokk oli mõeldud selleks. Põhiliseks küsimuseks oli intervjueeritavate seksuaalelu kvaliteet. Uurisin seda, kuidas on seksuaalelu alustamine muutnud informantide suhet oma partneritega. Üldine õhkkond oli see, et seks on mõjunud positiivselt ja suuresti:

N5: Selles mõttes kindlasti ongi muutnud lähedasemaks ja intiimsemaks, sügavamaks. Ma arvan, et see kooskasvamine on hästi oluline, et sa saad nagu kogeda asju esimest korda koos

oma partneriga. Sa tead, et tema kogeb seda esimest korda, sa ise koged. Et sul ei ole niisugust tunnet, et seal on veel, ma ei tea, 10 inimest kellega ta on sama asja kuidagi tundnud ja võib-olla veel paremini. Nii et niisugune nagu hästi usaldusväärne õhkkond. Ja ei teki mingeid siukseid nagu suurimaid ja piinlikkuse hetki, ma arvan seda.

Ühe informandi arvates oli seksuaalelu alustamine alguses veider ja võõras, aga muutus hiljem loomulikuks:

M2:...et pulmaööl oli siis see, et oota, mis nüüd teeme. Esiteks oli see, et juba suudlus ju naljakas oli kohe seal altari suudelda, mõtlesin kuidas suudlemine käis ja siis oli abieluöö, kus nagu ta tekkis korraks see tunne, et oota nüüd on ju kõik lubatud. Oligi see tunne, et kas ma nüüd võin, kas nüüd on okei, et siuke nagu tunne, et see oli siuke hästi evelil, nagu väike laps. Väga kiirelt muutus see väga loomulikuks ja ma tunnen, et see on ongi tekitanud seda üheks lihakssaamise tunnet, et me tõesti olemegi üks üksus, me oleme nagu paar, ei ole enam mina ja tema, vaid olemegi üks, et see on nagu seda hästi palju kasvatanud.

Samas näiteks ühe naise jaoks ei toimunud märkimisväärset muutust:

N1: Ma ütleks naljakas, aga nagu tegelikult see nii palju ei muutnud. Et jah, me oleme saanud nagu kindlasti füüsiliselt lähedasemaks ja see aspekt on juures meie suhtes. Et me nüüd võimegi koos ühes voodis magada ja üksteist alasti näha ja nii edasi, aga ja see on suur pluss, aga samas jällegi ma arvan, et me olime juba väga lähedased vaimses mõttes enne abielu. Et pigem ma arvan isegi olulisemaks kooselamise aspekti, et me nüüd saame koos elada paremini, nagu elasime ikkagi eraldi elusid oma eraldi kodudes ja nüüd, kuna me ei kolinud varem kokku, sellepärast ka et siis oleks nagu veel raskem meie jaoks, aga nüüd just me võime koos elada, kõike teha põhimõtteliselt, mis meil nagu mis iganes pähe tuleb. Et mingil määral nagu lähedasemaks saanud, jällegi nagu mitte nii müstiliselt palju.

Kõigil kümnel intervjuueeritaval toimusid esmased seksuaalvahekorrad oma abikaasaga pulmaööl. Kui mõni informant tundis, et ei olnud vajadust esimeseks korraks valmistuda ja pulmaöö tuli kui välk selgest taevast (M2), siis näiteks M1 küsis tagasisidet sõpradelt ning ostis kondoomid. N4 vaatas julgustuseks *Youtube*'ist kristlike sisuloojate lugusid pulmaöödest ja pani kõrva taha nende nõuandeid. N3 luges raamatuid, vaatas videoid ning rääkis juttu oma

juba abielus olevate sõbrannadega. Põhiliselt pöördui just sõprade poole küsimustega, kaasaarvatud N6 ja M3. N2 oli enne kristlaseks saamist varem seksuaalelu elanud, ta tundis, et see tema närve maha ei rahustanud, et tegemist pole esimese korraga, vaid pigem valmistas see talle raskusi. Ta soovis, et see abikaasaga esmane seksuaalvahekord oleks olnud tema enda esimene kord. Mis veel kõikidel informantidel kattus, oli rahulolu otsusega ennast abieluni karskena hoida:

M4: Teeksin seda iga kell uuesti. Et soovitan väga. Mul on ülimalt hea meel selle üle, et ei libastunud ega ei sattunud sinna olukorda, et kus seksisime enne abielu. Kõik väga selliselt ilusalt kujunes ja see läkski just nagu see pidi minema. Ja kui nii-öelda Jumala ees oli kõik tõotused ära tehtud siis ja üksteisele ja nii-öelda luba antud, sest see arvatavasti oli palju ilusam, kui see oleks olnud, siis kui me oleks teinud seda enne abielu.

N1: Ei no olen ilmselgelt nagu ülitänulik, et me vastu pidasime, sest ma arvan seda nagu magusam oli see siis, kui me siis abiellusime, tundsin nagu, et see on justkui meile pulmakin, et nüüd võib. Minu meelest nagu see kuidagi, et see abiellumine nagu kaalus rohkem meie jaoks sellepärast, et nii palju muutus meie jaoks, et kõik ei jäänud täpselt samaks, et nimi on teine ja pidu sai peetud, vaid kuidagi nagu see osa seal ka, et me saimegi nagu üheks. Ma arvan, nagu see, mis ma varem ka mainisin, et just see nagu turvalisuse tunne ja samas ka lihtsalt üks aspekt võib-olla veel, miks minu jaoks hästi oluline oli see, et ma olin kuulnud nagu teiste kristlaste lugusid, kes olid sellega siis äpardunud, et nemad ei suutnud hoiduda ja see tekitas eriti abielu alguses, kui nad lõpuks abiellusid, ka päris palju pingeid või kuidagi nagu tagantjärele sellist vastikust ja kurbust, et miks me nagu ei suutnud oodata, et see on ju nii nagu eriline. Ja siis ma kuidagi veel rohkem tundsin nagu siukest head tunnet, et ma suutsin ja et see on võimalik ja et see nii hea nagu lõpuks ja selles mõttes ma olen nagu nii väga tänulik, et me vastu pidasime.

Teoreetilises osas mainisin erinevaid autoreid ja sellega ka erinevaid uuringuid tehtud abstinentsi praktiseerinud kristlaste seksuaalelu kvaliteedist, paljud neist olid erinevate tulemustega, seega soovisin teada kümne intervjuueeritava kogemusi. Mida ma algses küsimustikus otseselt endale kirja ei pannud, aga üldiselt küsisin juurde oli see, et millega rahul

ei olda ja mis võiks paremini olla, sest märkasin, et ise nad kohe sellest tavaliselt ei rääkinud. Põhiliseks läbivaks mustriks oli see, et on arenetud palju alates abielu algusest saati:

N2: See kindlasti on muutunud. Mulle kunagi ütles üks inimene, et number üks punkt on see, et seks on õpitav asi, nimelt see, et seks läheb paremaks, mida rohkem sa seda teed ja mida rohkem tundma õpid. Et kindlasti füüsilised nagu piirangud, mis on nagu naisel tihti, et esimesed mingid mõned korrad on pigem ebamugavad, siis pole tore ja siis hiljem on...Aga muidu ma ütleks üldises plaanis, kui vaadata nagu meie abielu kestvust, siis on läinud paremaks. Et sellest julgeb rohkem rääkida, kui vaja. Meil on tekkinud selline tunnetus, kuidas me peame aru saama sellest, mis meile meeldib, et see kindlasti on aidanud abielu algusest. Et ei ole sama, et pigem paremaks läinud kvaliteet.

N4: Ma mõtlen, kuidas ma kvaliteeti kirjeldaks, tavaliselt kvaliteet on hea, alati on nagu mingisugust arenguruumi, aga üldiselt hästi, abielu jooksul see kindlasti on muutunud. Abielu see rütm on saanud jooksma ja me tunneme üksteist juba paremini päev-päevalt ja aasta-aastalt. Jaa, eks ta muutub ikka, aga kui selle muutuse kohta midagi öelda, siis on see, et see muutub loomulikumaks.

Murekohtadeks peeti tavaliselt seda, et ajapikku on seksuaalne aktiivsus vähemaks jäänud ja sellega tuleks tegeleda, näiteks N5 tunneb, et kuigi ajapikku on seks paremaks läinud, siis mõlemad partnerid on koolitööga hõivatud ja seega ei tunta enam suurt seksuaalset tungi. Ka M1 tunneb, et kuigi seksuaalvahekorrad on head, siis peaks pingutama regulaarsuse nime. Samal arvamusel on ka M3, tema jaoks on seks üks elementidest, mis aitab abielul tervena püsida ja seega tuleks vahekordade tihedust kindlasti tõsta. Samas on ka tekkinud probleeme libiidode erinevusega:

N6: ...nüüd me oleme võib-olla leidnud nagu tasakaalu, et palju on meil olnud ka siukest, oleme pidanud rääkima sellel teemal, et mina võib-olla tahan rohkem kui mu abikaasa. Seal võib-olla minu nagu püüdlused seksida võivad kuidagi tunduda pealesurumisena, et oleme leidnud mingi kesktee. Aga ma usun, et me ei ole veel 100 protsenti imelist seksi ära teinud. Selles suhtes meil on nii palju veel areneda, aga me oleme vähem kui ... aastat abielus olnud.

Christy Bauman'i raamat „The Sexually Healthy Woman“ oli abiks mulle järgmise küsimuse püstitamisel. Kui võtta 10 seksuaalvahekorda, siis mitmel korral kümnest korrast koged orgasmi? Aga sinu partner? Kas vajad orgasmini jõudmiseks lisaks tavapärasele vaginaalsele kontaktile lisastimulatsiooni? Järgnevas tabelis on kirjas iga informandi vastus sellele küsimusele, lisastimulatsiooni all on mõeldud tavaliselt stimulatsiooni kliitorile, kõik informandid vastavad nii enda kohta, kui ka arvatava arvu oma partneri kohta, samuti lisastimulatsiooni osas olen lasknud meestel vastata oma abikaasade kohta:

	Mees	Naine	Lisastimulatsioon
N1	10	5	Jah
N2	10	4	Jah
N3	9,5	8	Ei
N4	7	7	Ei
N5	10	3,5	Ei
N6	10	9	Jah
M1	10	3	Jah
M2	10	3	Jah
M3	10	0	-
M4	10	8,5	Jah

Tabeli põhjal olen teinud arvutused, milline on keskmine arv, kui palju saadakse orgasme naiste puhul ja kui palju meeste puhul. Statistilisi järeldusi nii väikeselt valimilt teha ei saa, aga siiski torkab silma meeste ja naiste näitajate erinevus. Kui mehed jõuavad orgasmini peaaegu alati, siis naistest üksnes pooled ning seejuures vajavad paljud neist lisastimulatsiooni. Pooled naised tunnevad, et vajavad lisastimulatsiooni ja ülejäänud pooled ei vaja. Meeste arvates vajavad nende abikaasad alati lisastimulatsiooni, peale ühe olukorra, kus M3 abikaasa ei ole kunagi saanud seksuaalvahekorras orgasmi ja seega seal see ei kehti. M3 olukord on huvitav, sest ka ta naine osales uuringus ja kuigi ma siinkohal ei too välja anonüümsuse tagamiseks tema abikaasa koodnime, siis tabelist on näha, et kõik naisosalejad on mingi numbriga öelnud. Pean vajalikuks mainida, et ühe inimese hinnangut teise kogemusele peab võtma teatava reservatsiooniga.

Kümme informanti võtsid kõik ühel hetkel oma elus vastu otsuse ennast abieluni karskena hoida ja alustada seksuaalelu alles abieluranda sõudes. Kuna esimeses kategoorias tuli välja see, et otsus seksuaalset karsklaseks jääda tuli kas täielikult usust või see oli suurimaks põhjuseks, siis kolmandas plokis uurisin, kuidas on muutunud nende suhet Jumalaga. Selgelt joonistub välja kaks gruppi, esimene grupp tunneb, et suhe Jumalaga on muutunud märkimisväärselt ja teine grupp ei näe suuremat muutust. M1 tunneb, et kogemuse läbi on talle saanud selgeks see, et Jumal on õnnistanud neid läbi kuulekuse. See kuulekus on kaasa toonud hea suhte abielus. Kuna ta suutis jääda kuulekaks, siis Jumal on oma töotusi täitnud selle kaudu. Ka N3 samamoodi tunneb just tänutunnet, ta näeb Jumala eesmärki selle taga ja see on täiuslik. M4 mainib ka nagu eelmised kaks tänutunnet ja lisab juurde omalt poolt ka selle, et see on pannud teda nägema tavaelus ilu ning kõik on muutunud isiklikuks ja intiimseks. M3 aga kuulub teise gruppi, et ta ei tea kas otseselt muutunud midagi on, aga tõi selle välja, et Jumal ei pea enam teda hoidma nii ohjes. Ka N3 ei tundnud, et suhe Jumalaga oleks palju muutunud:

N3: Ma arvan, et mitte kuigivõrd või no kui siis selles mõttes, et me oleme ka nagu noh, ikkagi palvetanud, et meil ka see osa meie suhtes, oleks hästi. Et võib-olla selles mõttes isegi avatumaks, aga ei ole väga-väga palju muutunud sellepärast.

Mis siin põhiliselt välja kumab ongi tänutunne Jumalale, abstinentsi praktiseerides järgiti Jumala poolt seatud reegleid ning oma seksuaalsuse nii öelda usaldamine Jumalale tõi kaasa

neile abielludes rahuolu nii Jumalaga kui oma kaaslasega. N6-e jaoks on Jumalaga suhe muutunud lähedasemaks ja abstinentsi praktiseerimine on näidanud seda, kuidas on võimalik vaimus kogeda abikaasaga üheks lihaks saamist. Üheks lihaks saamist ja seda kuidas abikaasaga seksides tunnetatakse Jumalat, mainisid teisedki informandid. Päris mitu informanti ütlesid, et nad soovitaks kindlasti oodata seksiga abieluni, sest lõppkokkuvõttes toob see head. Kui uurisin, et kuidas hinnatakse oma otsust jääda karsklaseks tagantjärele, siis kõigi kümne intervjuueeritava puhul oli selge see, et nad on täielikult otsusega rahul. N2 näiteks ütleski ühe lausega, et oli väga hea otsus. M1 oli samuti pigem napsõnaline ja ütles, et tema jaoks oli seks enne abielu üks parimaid tegemata jäänud tegusid. Abstinentsi praktiseerimise üle tuntakse uhkust ja nii mõnegi arvates tänu sellele, et usaldati Jumalat, muutunud nende suhe nii Jumala kui ka abikaasaga paremaks.

Arutelu

Siinkohal arutlen saadud tulemuste üle, viin kokku empiirilise ja teoreetilise osa ning toon järeldusi vaadeldes võrreldavaid kohti mõlemas peatükis. Alustan oma töö valimiga. Nagu ka mainitud, siis intervjuueeritavatest valdav ülekaal lahterdas ennast baptistina. Seega kajastab minu töö eelkõige baptistide arvamusi ja seetõttu ei saa antud töö tulemusi laiendada üldisemalt Eesti kristlaste arusaamadele.

Teoreetilises osas tõin välja Lõuna-Aafrikas läbiviidud uuringu, kus selgitati, miks tekkis otsus ennast abieluni karskena hoida, seal tulid välja asjaolud, et sooviti Jumalale heameelt teha ja samuti oli kartus raseduse ning hirm emotsionaalse valu ees, kaasa arvatud see, et teiste kristlaste ja ka mitte-kristlaste arvamus neist võib langeda (Mbotho, Cilliers & Akintola, 2011). Minu läbiviidud intervjuudes oli selge see, et kristlikus kogukondades juba selgelt räägitakse abstinentsi olulisusest ja uutele liikmetele, kes ei ole kristlikus moraaliroomis üles kasvanud, nagu see oli mitmete informantide puhul, õpetatakse nii öelda kristlikke moraale ja sinna alla käib ka abstinentsi praktiseerimine. Hirmu emotsionaalse valu puhul märkasin ma samuti, näiteks N2 juures, kes oli varem seksuaalelu elanud ja kristlaseks saades kahetses seda palju, ta tundis, et see raskendas tema suhet. Ka N6 tundis tagasivaadates rahulolu otsusega mitte enne abielu seksida, sest see hoidis ära emotsionaalset valu, mis oleks muidu võinud juhtuda. Kartust rasestuda või kedagi rasestada abielueelset seksi elades ma ei märganud ühegi

informandi puhul, läbivaks põhjuseks oli siiski see, et seks enne abielu on patt ja Jumal on loonud seksi naise ja mehe vaheliseks abielusiseseks liiduks (M4, M2). Seega oli selge motiivide kattuvus Lõuna-Aafrikas läbiviidud uuringuga, ka minu poolt küsitatud informandid olid arvamusel, et Jumal on andnud selged reeglid, et seksist enne abielu tuleb hoiduda ja neid reegleid järgides tekitatakse heameelt Jumalale. Paljudes riikides k.a Ameerika Ühendriikides on levinud abstinentsil põhinev seksuaalhariduslik õpe, mis levitab valeinformatsiooni seksi ja seksuaalsuse kohta (Stanley, 2020: 116–129). See mõjutab noorte riskikäitumist ja samuti ei hoia ära seksuaalset aktiivsust. Kuna Eesti riigikoolides on laiahaardeline seksuaalhariduslik õpe, siis ükski informantidest ei maininud, et ka koolides õpetatakse abstinentsi praktiseerimist kui ainuõiget lahendust. Seda oletatavasti tehakse vaid kogudustes. Üks informantidest mainis tegelikult, et ei tundnud suurt survet valmistuda esimeseks vahekorraks, sest oli koolis osalenud seksuaalhariduslikes tundides ja see need olid olnud piisavalt harivad (N5). Ma ei oska siinkohal rääkida kaasa sellele, mis tehnikaid ja viise kasutavad kogudused, et rääkida noortele abstinentsist ja selle ainuõigsuse osas, sest ise aktiivselt kristlikes kogukondades ei viibi ja seega oska siin tuua järeldust sellele, kas nende õpetamisviis on kahjulik või mitte. Seega vähemalt riiklikul tasandil koolides ei õpetata abstinentsi praktiseerimist ja seega Eesti konteksti ei saa antud argumenti panna. Küll aga oleks huvitav teha eraldi uurimistöö sellest, mida noortele abstinentsi teemal räägitakse ja kui survestatuna ennast tuntakse kristlikes kogukondades abstinentsi praktiseerima, kindlasti erineb see ka vastavalt kogudusele.

Mis teoreetilises osas erinevate autorite poolt paljugi erines oli seksuaalne rahulolu, läbiviidud uuringud mormoonide seas näitasid, et abielus mormoonid on seksuaalselt umbes sama aktiivsed kui teisedki ameeriklased (Holman ja Harding, 1996: 51–60). Kui uurisin informantide käest, milline on nende seksuaalelu kvaliteet, siis üldiselt oldi rahul seksuaaleluga. Pigem tunti, et abielu alguses oldi seksuaalselt aktiivsemad ja intervjuu ajaks oli aktiivsus langenud. Küll aga kumas palju läbi rahulolematust seksi tihedusega, näiteks M1, N5 ja M3. Samas ei saa siin töös võrrelda seksuaalelu tihedust paaridega, kes ei ole abielus või mitte-kristlastega, sest intervjuudes ei uurinud ma numbriliselt seda, palju kuus või nädalas seksitakse ja seetõttu võrdlusmomenti ei ole. Mis aga mind huvitas oli see, et üks intervjuueritav (N6) tõdes, et neil on partneriga erinevad soovid selleks, milline võiks seksuaalelu tihedus olla ja seega suhe on kannatanud selle tõttu. Võimalik, et see võib olla üks murekohtadest paaridel, kes abstinentsi praktiseerivad, kuna enne abielu n.ö ei „katsetata“

seksuaalset sobivust ja saadakse alles abieluranda sõudes üksteist avastama hakata. Seetõttu võib see hiljem abielus olles tekitada rahulolematust, kui ei olda ühel lainel oma abikaasaga.

Minu jaoks üks huvitavamaid allikaid oli Christy Baumani „The Sexually Healthy Woman“, Bauman uuris oma 400-lt naiskliendilt seda, kui palju nad kogevad orgasmi, siis nende vastuseks oli 10-15% ajast, nende mehed aga kogevad 100% vahekordadest orgasmi. Püstitasin ka selle põhjal üles enda küsimuse: „Kui võtta 10 seksuaalvahekorda, siis mitmel korral kümnest korrast koged orgasmi? Aga sinu partner? Kas vajad orgasmini jõudmiseks lisaks tavapärasele vaginaalsele kontaktile lisastimulatsiooni?“ On oluline märkida, et Bauman ei ole oma raamatus kirjutanud tema uuringus osalejate vanuseid ning seda, kaua need osalejad olid abielus olnud. Minu uuringus osalejad olid intervjuude tegemisel vanusevahemikus 18-30 aastat ning olid abielus/kooselus olnud vähem kui 5 aastat. Viimane ei olnud minule kriteeriumiks, aga nii lihtsalt kujunes välja. Igalt intervjuueeritavalt küsisin, kui palju 10-nest korrast kogeb tema orgasmi ja kui palju kogeb tema arvates partner. Läbiviidud küsitluses selgus, et naised kogevad orgasme pooltel kordadel ja mehed peaaegu igal korral. Naisvastajatest pooltest tundsid, et vajavad orgasmi saamiseks lisastimulatsiooni. Meestest aga kõik arvasid, et nende naised vajavad lisastimulatsiooni. Peaaegu igas vahekorras orgasmide saamine meeste puhul kattub ka Baumani uuringuga ja sealt üllatusi minule ei tulnud. Samas on päris eristatavad tulemused naiste puhul, kui Baumani naiskliendid kogesid umbes 1,5 korda 10-nest orgasmi, siis minu intervjuueeritavate puhul oli arv palju suurem. Ootasin, et vastus kattub Baumani uuringuga ja seega oli tulemus üllatav. Kuna tegemist on inimuuringuga, siis on loomulik, et mingil määral paaride vastused erinevad, sest täpselt sama arvu on raske pakkuda, kuigi mõni paar seda ka tegi. Aga nagu mainitud, siis ainult kaks naist olid intervjuueeritud eraldiseisvatena, neli meest ja neli naist olid paarid, kes muidugi intervjuueeriti samuti eraldiseisvatena, aga siiski selles osas peaksid vastused enam vähem kattuma. M3 ütles, et tema naine ei ole kogenud seksuaalvahekorras kordagi orgasmi, samas ükski naistest ei vastanud samamoodi, et ei kogeta orgasmi üldse. M3 seletas täpsemalt lahti mulle asjaolud, miks tema naine orgasmi ei ole kogenud:

...ta nagu ei mõista seda, mis see tähendab. Võib-olla mehel tuleb see palju kiiremini ja naisel see pikaajane ja siis kui hakkab tulema, siis see on midagi imelikku nüüd ja stop. Et võib-olla peaks kuidagi ma ei oska, teda nagu selles mõttes selles osas nagu harida. Et ta ei ole nõus

minema kuhugi koolitustele või kuulma kusagilt. Ehkki ma arvan, et see teeks nagu tema jaoks selle seksi ka nagu paremaks.

Mulle tundus, et M3 on teadlik sellest, et tema naine ei ole orgasmi vahekorras kunagi kogenud ja peab seda probleemiks, millega tuleb tegeleda, siis usun, et tema abikaasa minuga intervjuuerides ei julgenud täielikult tõtt vähemalt orgasmide, ilmselt ka üldise seksuaalelu kvaliteedi kohalt rääkida. Arvan, et ta võis pakkuda numbri, mis tundus tema jaoks tavaline kordade arv ja seetõttu usun, et tegelik keskmine orgasmide arv naiste puhul peaks minu töös kajastuma palju väiksemana. Siiski ei saa siin eeldada inimese ausust ja kuigi see on minu järelendus, siis tuleb nagu ülalpool mainitud ühe inimese hinnangut teise kogemusele võtta reservatsiooniga. Siinkohal ei saa ma ei nõustuda Steven Tracy väitega, ega ka seda ümber lükata, et seksuaaleluga on rohkem rahul need paarid, kes on ennast abieluni seksuaalselt karsketena hoidnud. Selleks oleks vaja teha uuring samas vanusegrupis paaridega, kes ei ole praktiseerinud abstinentsi. Minu hinnangul aga ollakse üldjoontes seksuaaleluga rahul ja minged suuremaid raskusi või probleeme seoses sellega, et enne abielu ei seksitud, mulle välja ei toodud. Siinkohal omalpoolt ütlen seda, et kuna tegemist oli inimuuringuga, siis on ka võimalus, et ei julgetud mulle kõike rääkida.

Ühes alapeatükis kirjutasin masturbeerimisest ja milline on kristlaste arvamus sellest. Kirjandus, mida leidsin, küll põhjendas ära selle, miks paljud kristlased arvavad olevat masturbeerimise patuks, aga samas ka lükkas ümber antud väiteid. Näiteks Miguel De La Torre ütles, et üheks põhjendusteks toovad kristlased Matteuse 5:28, seda tegi ka M4, kus ta tõi välja sama koha Piiblist:

Ei ole lubatud, konkreetne vastus. Noh, ütleme nii et Piibel paneb väga selgelt paika selle, et kui sa vaatad teist naist ja himustad teda, siis sa oled juba abielurikkuja. Isegi nagu, et okei ma ei olnud tol hetkel abielus ehk siis me ei saanud nii-öelda abielurikkujad olla, aga et ikkagi rahuldamine, et kes siis masturbeerib rahuldab ennast viisil mis ei ole siis nagu õige... sest et meie me usume kristlastena, et intiimsus ja seksi aktid on mõeldud nagu kahe inimese vahel ikkagi, et see on lihtsalt väga lihtne lahendus, kui sa nagu ise lihtsalt rahuldad, aga samas sa ei anna välja ja oled isekas.

Pigem oli läbivoolavaks arvamuseks intervjueeritavate seas see, et masturbeerimine on patt, kuna tegemist on iseka käitumisega. Näiteks M1 tõi välja selle, et tavaliselt käib sellega kaasas pornograafia ja see tööstus väärkohtleb mehi ning naisi. Põhiliselt oli informantide keskel aramus, et seksuaalnauding võiks jääda mehe ja naise vahele, kui küsisin, et mida arvatakse sellest, kui masturbeerides mõeldakse partnerist, siis N2 arvas, et siiski partnerist mõeldes ei tohiks seda ikkagi teha. Üheks huvipakkuvaks põhjenduseks toodi mulle see, et nende keha on mõeldud abikaasale ja neile rõõmu toomiseks (N2 ja M3). Kuigi oli paar intervjueeritavat kellest näiteks ühel ei olnud kindlat seisukohta antud teemal ja teise arvates peaks masturbeerimine lubatud olema, siis üldine seisukoht informantidel kattus teoreetilises osas mainitud autorite Torre ja Baumaniga, et paljude kristlaste arvates on tegemist patuga ja antud teema tekitab palju frustratsiooni. Minu jaoks on huvitav see, et ka Eesti kogukondades (minu valimi põhjal) on ta suuremalt jaolt patuks arvatud, kuna Eesti riigikoolides pigem seksuaalhariduslikkes tundides toetatakse ja propageeritakse masturbeerimist kui tervislikku tegevust enda avastamiseks.

Nagu varem mainitud, siis intervjuus osales neli paari, keda intervjueerisin eraldi ja lubasin tagada nende anonüümsust, samuti kahte naist, kelle partnereid ma ei intervjuerinud. Minu jaoks tekkis ühel hetkel kartus, et võib-olla need inimesed, kelle partnerit samuti intervjueritakse, ei julge ennast avada ja kõike ausalt rääkida. Samas tundsin pigem, et tänu sellele, et intervjueerisin ka paare, oli mul võimalus võrrelda teatud vastuseid ja seega sain pigem julgustust, et siiski oldi tõesed. Kuigi siinkohal mainin uuesti, et ei viinud ma oma töös kokku paare, et tagada anonüümsust. Näiteks aga tuli paaride intervjuerimine kasuks ühel juhul, kui pakutud orgasmide arvud olid utoopiliselt erinevad, seega andis see mulle aimu, et pean võtma enda andmeid ja just saadud numbreid teatud reservatsiooniga. Siiski ei oska ma öelda seda, kas need kaks informanti, kelle abikaasasid ma ei intervjuerinud, olid ausamad või vähemausad kui need, kelle abikaasasid intervjueerisin. Algselt planeerisin kolm paari ja neli eraldiseisvat isikut, aga kahjuks juhtus nii, et potentsiaalsed osalejad hüppasid alt ära ning enam see soov minu võimuses ei olnud. Võib-olla oleksin umbes pooleks inimestega saanud paremini tuua järeldusi sellele, kas tuntakse ennast vabamana kui nende partnerit ei intervjuerita. Siiski jäi mulle üldine mulje, et minuga tunti ennast vabalt ja soov jagada oli suur, kindlasti oli ka abiks see, et olin nende samas vanusegrupis.

Kokkuvõte

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli kajastada abstinentsi praktiseerimist ja tuua see Eesti konteksti. Milline on Eesti noorte kogemus abstinentsiga ja samuti oli soov teada saada, kuidas see on mõjutanud neid ja nende abielu. Töös osalenud valim koosnes abielus kristlastest, kes olid ennast abieluni karsketena hoidnud ning kuulusid töö koostamise ajal vanusegruppi 18-30. Uurimistöö aluseks kasutasin järgmisi uurimisküsimusi:

1. Kuidas tuli inimestel otsus jääda abieluni karskeks ja kuivõrd oli see seotud nende usuga.
2. Milline oli informantide kogemus ennast abieluni hoides ja kuivõrd mõjutas see nende suhet partneriga, samuti soovisin teada saada arvamusi seoses masturbeerimisega.
3. Milline on inimeste rahulolu seksuaaleluga abielus olles ja kas tagantjärele ollakse rahul otsusega ennast seksuaalselt karskena hoida.

Uurimistöö koosnes teoreetilisest ja empiirilisest osast. Esimeses ehk teoreetilises osas tutvustasin abstinentsi tagamaid, kust tuleb tavaliselt inimeste jaoks otsus ennast seksuaalselt karskena abieluni hoida ning andsin ülevaate abstinentsi ajaloolisest taustast Piiblis. Paljud kirjakohtad mainivad seksuaalse puhtuse olulisust just noortel tüdrukutel ja näiteks Heebrea Piiblis seksuaalne aktiivsus enne abielu võrdub kividega surnuks loopimisega. Tein teoreetilises osas veel välja erinevate autorite argumente nii abstinentsi poolt kui ka vastu. Abstinentsi pooldavaid argumente oli üpris palju ning sellega kaasas käivad selgitused mõtlemapanevad. Kuna Eestis on HIV-sse nakatumiste arv üks kõrgemaid Euroopas, siis abstinentsi praktiseerides saab üldjuhul hoida ära suguhaigustesse nakatumist, sest peamine suguhaiguste levikutee on kaitsmata seksuaalvahekord. Samuti näitavad uuringud, et 70% kooseludest langevad enne abielu, suur võimalus on ka selleks, et mees jätab naise maha siis, kui naine rasedaks jääb. Abstinentsi praktiseerides ei saa jääda rasedaks enne abielu. Üldine seisukoht abstinentsi pooldajatel see, et see tugevdab inimese vaimset ja füüsilist tervist ning seega ka võidab sellest abielu. Teisalt on ka arvestatav arv abstinentsi vastast kirjandust, kõige rohkem uuringuid on läbi viidud just ainult abstinentsi propageeriva seksuaalõppe mõjude kohta. Selline seksuaalhariduslik õppesüsteem on kahjulik noortele, sest üldiselt levitatakse väärinformatsiooni ja see ei ole efektiivne hoidmaks ära seksuaalset aktiivsust. Noortele ei õpetata midagi rasedumisvastaste meetodite kohta ja seega nad ei oska ennast kaitsta suguhaiguste ega soovimatu raseduse eest. Kuigi abstinentsi pooldargumendiks on see, et seksuaalne rahulolu on abstinentsi praktiseerinud paaridel suurem, siis vastuargumendiks on

just see, et abstinentsi praktiseerimine tekitab hiljem probleeme seksuaaltervisega. Eraldi alapeatükina teoreetilises osas puudutasin ka masturbeerimist, üldiselt peetakse kristlaste poolt masturbeerimist patuks ja seega see on asi, mida tegema ei peaks, kuigi tõin välja argumente kristlike autorite poolt, kes pooldavad masturbeerimist. Näiteks see, et nauding on Jumala kink ja seega ka masturbeerimine on üks võimalustest naudingut kogeda. Töö teises, empiirilises osas, kajastasin kümne kristlase teekonda abstinentsi praktiseerimisel. Kuigi iga lugu oli omanäoline, siis üldises pildis paljud vastused kattusid. Küsimusele, miks abstinentsi praktiseerida, oldi pigem napolisõnalised, selgeks vastuseks oli see, et abieluelne seks on selgelt patt ja usule tulles nad sellest ka kõik aru said. Kõik kümme informanti tundsid rahulolu otsusega seksiga abieluni oodata ja kahetsust selles osas ei tundud. Abieluelne aeg oli mõne jaoks keerulisem ja teise jaoks kergem, kuigi kõigil tuli ette mingis ulatuses takistusi, kas siis oli vaja otsida tuge kogudusest või välditi partneriga üksi jäämist, et ei tekiks seksuaalset iha. Masturbeerimise osas oli suurem osas seisukoht, tegemist on patuga, mis kattub ka teoreetilises osas mainituga. Samas oli olukord, kus ei olnud kindlat seisukohta ja üks informant arvas masturbeerimise lubatuks. Teoreetilises osas kirjutasin, et oli autoreid, kelle arvates abstinents on positiivselt mõjuv seksuaalsele rahulolule ja oli ka autoreid, kes tõid välja negatiivseid aspekte. Üldiselt olid informandid seksuaaleluga rahul ja tundsid puudust seksuaalkordade tihedusest ning oli ka probleeme libiidode erinevusega. Siinkohal ei saa ma kindlapeale öelda seda, kas seksuaalne rahulolu on suurem abstinentsi praktiseerinute seas või nende paaride seas, kes ei ole abstinentsi praktiseerinud. Selleks oleks vaja intervjuuerida samas vanusegrupis neid Eesti paare, kes ei ole abstinentsi praktiseerinud. Pean ka oluliseks mainida seda, et nagu inimestega intervjuusid tehes kipub olema, siis ei saanud ma tagada seda, et informandid oleks minuga täiesti ausad ja seetõttu võivad olla minu andmed vigased.

Bibliograafia

1997. aasta eestikeelse Piibli elektrooniline väljaanne. Vaadatud 20.04.2023
<https://www.piibel.net/>

Bauman, Christy. 2022. *The Sexually Healthy Woman: Essays on Spirituality, Embodiment, & Femininity*. Inglismaa: Amazon, 22–122.

Browning, Melissa D. Acting Out Abstinence, Acting Out Gender: Adolescent Moral Agency and Abstinence Education. – *Theology & Sexuality*, Vol. 16, No. 2, 143–161.

Estrada, Lauryn Leigh. 2022. Clinical Considerations of the Evangelical Purity Movement's Impact on Female Sexuality. – *Journal of Sex & Marital Therapy*, Vol. 48, No. 2, 121–132.

Heyes, Joshua Michael; Stolberg, Tonie. 2018. The lived ethics of abstinence: Christian young men's experiences of romantic relationships. – *Journal of Moral Education*, 587–600.

Holman, Thomas B; Harding, John R. 1996. The teaching of nonmarital sexual abstinence and members sexual attitudes and behaviours: the case of Latter-Day Saints. – *Review of Religious Research*, Vol. 38, No. 1, 51–60.

Kieser, Doris M. 2015. Gendered purity and embodied sexual glorifying: moral agency, development, and prudence. – *Theology & Sexuality*, Vol. 20, No. 2, 108–128.

Kosenko, Kami; Applewhite, Anastasia; Drury, Polina; Ash, Russell. 2016. What Facilitates the Wait? Lessons learned from successful sexual abstainers. – *Western Journal of Communication*, Vol. 80, No. 5, 581–600.

Loader, William. 2014. *Marriage and Sexual Relations in the New Testament World*. – The Oxford Handbook of Theology, Sexuality, and Gender. Oxford: Oxford University Press, 189–205.

Mbotho, Mbali; Cilliers, Michelle; Akintola, Olagoke. 2013. Sailing Against the Tide? Sustaining Sexual Abstinence Among Christian Youth in a University Setting in South Africa. – *Journal of Religion and Health*, Vol. 52, 208–222.

Sharma, Sonya. 2008. Young Women, Sexuality and Protestant Church Community: Oppression or Empowerment? – *European Journal of Women's Studies*, Vol. 15, No. 4, 323–435.

Stanley, Olivia. 2020. A personal encounter with purity culture: Evangelical Christian schooling in Aotearoa/New Zealand. – *Women's Studies Journal*, Vol. 34, No. 1/2, 116–129.

Stone, Ken. 2014. Marriage and Sexual Relations in the World of the Hebrew Bible. – *The Oxford Handbook of Theology, Sexuality and Gender*. Oxford: Oxford University Press, 173–188.

Tervise Arengu Instituudi kodulehekülg (2022). Vaadatud 20.04.2023
<https://www.terviseinfo.ee/et/valdkonnad/hiv-ja-aids/hiv-nakkuse-olukord-eesis>

Torre, Miguel A. De La Torre. 2016. *Liberating Sexuality: Justice Between The Sheets*. Missouri: Chalice Press, 50–54.

Tracy, Steven. 2006. Chastity and the goodness of God: the case for premarital sexual abstinence. – *Themelios*, Vol. 31, No. 2, 54–71.

Van Drie, A. ;Ganzevoort, R.R; Spiering, M. 2013. Anonymous Pastoral Care for Problems Pertaining to Sexuality. – *Journal of Religion and Health*, Vol. 53, No. 6, 1634–1652.

Williams, Jean Calterone. 2011. Battling a ‘sex-saturated society’: The abstinence movement and the politics of sex education. – *Sexualities*, Vol. 12, No. 11, 416–443.

Summary

Christian identity and abstinence before sex: wider context and the stories of ten young Estonians

The purpose of this Bachelor's thesis is to introduce the journeys of abstinence of ten young Christians and to compare their stories to literature around the world. The research comprises two larger parts, theoretical and empirical. The theoretical part consists of an overview of similar studies and articles done on the practice of abstinence. In Estonia there have not been any studies done regarding abstinence, which is why I found it important to conduct this study in the context of Estonia. The empirical part gives an overview of the experience of ten Christians. The interviews were conducted in the format of a semi-structured interview. My requirement for the informants were to be in the ages between 18-30, they had to have been practicing abstinence before marriage and to be Christian. I also only interviewed married people, so they could look back to their life before marriage and make comparisons. I used conventional qualitative content analysis. All the interviewees were anonymized for data analysis. My interviews followed a general guideline of three folded theme blocks, which were also my research questions:

1. Religiousness in the larger context. How did the subjects find Christianity and where did the decision to practice abstinence come from, how much was it because of their faith?
2. Abstaining from sexual relations. I wanted to know how the experience was for them to abstain from sex and what kind of conversations did they have with their partners. Also, what do they think of masturbation, is frowned upon or encouraged in their relationship?
3. Sexual relations within the marriage. How is the sexual relationship after getting married, what is the quality of sex. How abstinence until marriage changed the informant's relationship with God?

In the last part, I compared my results with studies and articles in the world to see if there were any correlations. I did find that Estonia is not very different from the rest of the world. A lot of research happens to correlate with my findings. In regards to why people choose

to practice abstinence there were correlations to other studies, the answer was to please God and to stir away from potential emotional pain. The decision to not have sex before marriage was because of faith in all the subjects, a lot of them said the decision was 100% because of their faith. Even though there were some hardships within their relationship with their partners, usually because of sexual tension, all ten subjects succeeded in not having sex before marriage with their future husbands /wives. There were specific rules set in their relationships and a lot of conversations about how to best achieve their goal of abstaining from sex until marriage. Christy Bauman writes in her book “The Sexually Healthy Woman” that women who have waited until marriage to have sex, have orgasms 15% of the time, but their husbands 100% of the time. In my study I found out that even though I got the same results in men, in my study women get orgasms half of the time, this is higher than in the study done by Bauman. The consensus of the informants was that they were generally pleased with their sex life. To say if the sexual satisfaction is bigger in unmarried non Christian pairs or in married Christian pairs, I would have to collect different data. So in this case I can’t make any conclusion. Looking back to their experience, all ten subjects were very pleased with the decision to practice abstinence, saying that it made their relationship stronger within the marriage and that they felt thankful to God.

LISA 1. Intervjuus kasutatud küsimustik

INTERVJUU PLAAN

1. **Plokk: soojendus** – tutvavaks saamine, uuringu tutvustus, informeeritud nõusolek.

2. Plokk: religioossus laiemalt

- Kui kaua oled kristlane olnud ja mida see sinu jaoks tähendab?
- Kuidas sa leidsid oma partneri? Kui kaua olite koos enne abielu?
- Kuidas tekkis otsus ennast abieluni seksuaalselt karskena hoida?
- Kuivõrd oli otsus jääda abieluni karskeks seotud sinu usuga?

3. Plokk: seksuaalsuhetest hoidumine

- Milliseid seksuaalse intiimsuse liike loed seksuaalsuhete alla? (tuu näiteid?)
- Kas ja kuidas seadis seksuaalsuhetest hoidumine sulle mingeid piire? Kuidas see sind end tundma pani?
- Milliseid intiimsusevorme endale siiski lubasite?
- Kas masturbeerimine enne abielu on lubatud? Kuidas suhtud üleüldiselt masturbeerimisse?
- Kuidas hoidsid enda jaoks lubamatuid seksuaalseid impulsse enne abielu kontrolli all (nt provotseeriva sisuga filmide vältimine vms)?
- Kas ja kui siis milliseid vestlusi pidasite oma partneriga abstinentsi teemal?
- Kuivõrd muutus abstinentsi mõtestamine sinu jaoks püsisuhtesse minnes?
- Kas tuli ette takistusi ennast hoides? Milliseid?
- Kas ja kuidas muutis seksuaalsuhetest hoidumine sinu ja partneri *suhet* enne abielu?

4. Plokk: seksuaalelu abielus olles

- Kuivõrd on seksuaalelu alustamine muutnud teie suhet?
- Kas ja kuidas valmistusid esimeseks vahekorraks?
- Millal toimus teie esimene vahekord (nt pulmaöö, mesinädalad vms)?
- Kuidas hindad oma otsust enne abielu seksuaalselt karskeks jääda tagantjärele?
- Milline on sinu seksuaalelu kvaliteet? Kuivõrd on see muutunud abielu algusest alates? Kuidas oled oma seksuaaleluga rahul?
- Kui võtta 10 seksuaalvahekorda, siis mitmel korral kümnest korrast koged orgasmi? Aga sinu partner? Kas vajad orgasmini jõudmiseks lisaks tavapärasele vaginaalsele kontaktile lisastimulatsiooni?
- Kuivõrd on kogetu muutnud sinu suhet Jumalaga?

5. Plokk: sotsioloogilised andmed

Sugu, vanus, vanus abiellumise ajal, haridus, mis konfessioon, kaua kristlane oldud.

LISA 2. Informeeritud nõusoleku vorm

Informeeritud nõusoleku vorm

Uurimus „Kristlik identiteet ja abielueelne abstinents: laiem kontekst ja 10 Eesti noore lood“

Hea religioonihuviline,

Sind on palutud osalema uurimuses, mille eesmärgiks on saada uut teaduslikku informatsiooni selle kohta, kuidas Eesti kristlikud noored mõtestavad enda jaoks abstinentsi (abielueelset seksuaalset karskust) ja millised on nende arusaamad antud teemal. Uuringusse sissearvamise kriteeritumid: uuringus osalemiseks pead olema vanuses 18-30, kristlane, abielus ja praktiseerinud enne abielu abstinentsi.

Mis on informeeritud nõusolek?

Informeeritud nõusolek tähendab uuringus osalemiseks nõusoleku andmist peale seda, kui sulle on selgitatud kõiki asjaolusid, mis uurimuses osalemisega kaasnevad. Kui miski jääb sulle uurimuse läbiviija selgitustest arusaamatuks, siis küsi julgesti lisainfot. Allkirjasta käesolev vorm alles ja ainult siis, kui sulle on selge, mis toimuma hakkab ja kui oled sellega nõus. Allkiri antud dokumendil näitab, et oled osalemisega kaasnevast teadlik ja soovid vabatahtlikult osaleda.

Informatsioon uurimuse kohta

Uurimuse „Kristlik identiteet ja abielueelne abstinents: laiem kontekst ja 10 Eesti noore lood“ viib läbi Tartu Ülikooli usuteaduskonna üliõpilane Brita Nõu. See leiab aset intervjuu vormis, mis kestab ligikaudu 45 minutit kuni poolteist tundi. Intervjuu salvestatakse. Intervjuud toimuvad intervjuueerija ja küsitletava poolt varem kokkulepitud kohas ja viisil. Küsimused puudutavad sinu uskumusi, suhtumisi, enesemõistmist ja eluvaadet seoses religiooni ja seksuaalsusega.

Uurimuse käigus kogutud andmeid kasutatakse ainult teadustöös ja konfidentsiaalselt. Sinu isik on teada vaid intervjuu vahetule läbiviijale ja valmivas uurimuses viidatakse sinu öeldule umbisikulises vormis (nt N 25, kus N näitab sugu ja 25 vanust). Intervjuude salvestisi hoitakse kõrvalistele isikutele kättesaamatult Tartu Ülikooli serveris, kaitstuna parooliga ja/või krüpteeritult Eesti ID-kaardiga. Andmetele on parooliga/ Eesti ID-kaardiga ligipääs juhendajal Roland Karol iseseisev ligipääs. Peale intervjuude transkribeerimist hävitatakse algsed audiosalvestised. Transkriptsioone säilitatakse parooliga kaitstult ja/või krüpteeritult Tartu Ülikooli serveris. Salvestised transkribeeritakse esimesel võimalusel peale intervjuud, transkribeerimisel kaotatakse andmestikust informantide nimed ja kontaktid, salvestised kustutatakse. Kogutud andmestikku säilitatakse kuni juuni 2025 edastiste teadusuuringute tarbeks. Töö kaitsmise järel säilitatakse transkriptsioone krüpteeritult välisel kõvakettal, mis on füüsiliselt veebiliiklusest ära lõigatud. Uurimuse projekti on heaks kiitnud Tartu Ülikooli inimuuringu eetikakomitee.

Uuritava õigused

Sul on õigus ilma igasuguse põhjenduseeta keelduda vastamast mõnele küsimusele, katkestada uurimuses osalemine intervjuu ajal, samuti nõuda pärast küsitluse lõppu enese poolt öeldu kõrvaldamist uuringu käigus kogutud materjalide seast päeva lõpuni. Küsimuste tekkimisel pöördu täiendava info saamiseks uuringu vastutava läbiviija poole: Roland Karo, tel 5650 9665, roland.karo@ut.ee või uuringu läbiviija poole: Brita Nõu, tel 53002812, britaanou@gmail.com.

Kui Teil tekib küsimusi uuringus osaleja õiguste kohta, siis pöörduge palun Tartu Ülikooli inimuuringu eetikakomitee poole e-posti aadressil eetikakomitee@ut.ee või telefonil 737 6215.

Kui Teil tekib küsimusi uuringus osaleja andmekaitse kohta, siis pöörduge palun Andmekaitse Inspektsiooni poole telefonil 5620 2341.

Mind, on informeeritud ülalmainitud uurimusest ja ma olen teadlik läbiviidava uurimistöö eesmärgist ja uurimuse meetodikast ning kinnitan oma nõusolekut selles osalemiseks ja oma isikuandmete töötlemiseks allkirjaga.

Uurimuses osaleja allkiri

.....

Osalejale informatsiooni andnud isik: Brita Nõu

Allkiri:

Kuupäev, kuu, aasta

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Brita Nõu

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa minu loodud teose "Kristlik identiteet ja abieluelne abstinents: laiem kontekst ja 10 Eesti noore lood," mille juhendaja on Roland Karo, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Brita Nõu 28.04.2023